

**Strategia Rozwoju
m. Krosna
na lata 2004 – 2013**

Opracowanie strategii:

**Stary Sącz – Krosno
sierpień – listopad 2004**

Skład i łamanie
Bogdan Szczurek

Projekt okładki
Ariusz Nawrocki

Wydawca:

Wydawnictwo • RUTHENUS • Rafał Barski
ul. I. Łukasiewicza 110A, 38-400 Krosno
tel./fax (0-13) 436 51 00, tel. kom. 0-602 126 313
www.ruthenus.pl, e-mail: ruthenus@ruthenus.pl

Wydano na zlecenie Gminy Krosno

© by Gmina Krosno 2004

WSTĘP

Strategia rozwoju Miasta Krosna na lata 2004–2013 roku jest dokumentem o charakterze ogólnym, odnoszącym się do długiego (10-letniego) horyzontu czasowego. Powstała ona w ramach umowy zawartej pomiędzy Prezydentem Miasta Krosna, a fundacją Instytut Karpacki z siedzibą w Starym Sączu.

Potrzeba sporządzenia aktualnej strategii wynika nie tylko z powodu zdezaktualizowania zapisów poprzedniego dokumentu, co jest skutkiem coraz większej zmienności otoczenia, ale przede wszystkim z powodu rosnących wymagań w stosunku do jednostek samorządowych w Polsce i nowych wyzwań wynikających z naszego członkostwa w strukturach Unii Europejskiej.

Transformacja ustrojowa mająca miejsce w naszym kraju od 1989 roku i wynikające z niej zmiany na rynku wymuszają na wszystkich podmiotach adaptację do nowych reguł działania. Odnosi się to również do jednostek samorządowych. Zarządzanie i planowanie strategiczne w sektorze administracji jest niezbędne m.in. ze względu na potrzebę racjonalizacji wydatków budżetowych oraz redukcję kosztów świadczenia usług publicznych. Od sprawności funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego uzależnione jest bowiem tempo procesów lokalnego rozwoju, a w konsekwencji – jakość życia mieszkańców. Istotnym bodźcem dodatkowo wpływającym na upowszechnienie i jakość planowania i zarządzania strategicznego w samorządach stały się w chwili obecnej fundusze strukturalne i towarzyszące im procedury. Współczesne wymagania do strategii rozwoju implikują dwie ważne cechy: elastyczność i ciągłość. Oznacza to, że zapisy strategii i ich wdrażanie powinny być stale monitorowane i weryfikowane w zależności od szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, jak również zasobów miasta. Możliwość wprowadzania zmian w zapisach dokumentu strategicznego ma zachować ciągłość jej realizacji, świadczyć o tym, iż strategia ta „żyje”, dzięki czemu możliwe staje się osiągnięcie celów przyjętych w trakcie jej tworzenia.

Opracowany dokument strategii rozwoju nie może ograniczać i krępować możliwości rozwojowych Miasta Krosna, nie wyczerpuje też wszystkich możliwych zadań, a jedynie zestawia te, które uznano za najważniejsze. Ma być szkieletem, na którym praktyka i rzeczywistość wytworzy żywą tkankę kolejnych zadań – zgodnie z potrzebami, aspiracjami i możliwościami. Ma ułatwić podejmowanie decyzji i optymalne spo-

żytkowanie i ukierunkowanie energii mieszkańców i środowisk lokalnych.

Niniejszą strategię w znacznej mierze można nazwać opracowaniem zbiorowym, które powstało w wyniku pracy Zespołu Roboczego ds. Opracowania Strategii powołanego przez Prezydenta Miasta Krosna. Nadzór merytoryczny i metodologiczny w trakcie tworzenia strategii oraz scalenie i opracowanie rezultatów został powierzony zespołowi ekspertów Instytutu Karpackiego pod przewodnictwem mgr Wojciecha Knapika.

Proces uspołecznienia budowy strategii został oparty na metodzie partycypacyjnej, zwanej także społeczną (bądź planowaniem partnerskim), realizowanej w trakcie konsultacji przeprowadzonych w najważniejszych instytucjach i organizacjach z terenu miasta oraz w trakcie sesji strategicznych, które miały miejsce w dniu 18 maja 2004 r. i 25 sierpnia 2004 r. z szerokim udziałem mieszkańców miasta reprezentujących różne grupy społeczno-zawodowe.

Przedkładana strategia ma pełnić rolę schematu integrującego działania uczestników życia gospodarczego i społecznego, w kierunku zrównoważonego rozwoju, przy jak największym udziale mieszkańców. Dokument końcowy ma wielu adresatów, interesariuszy zarówno w obrębie Miasta Krosna, jak i poza nim. Jest adresowany nie tylko do pracowników Urzędu Miasta, którym będzie wskazywać główne cele i kierunki rozwoju oraz ich udział w trakcie realizacji strategii. Jest także ważny dla mieszkańców Miasta, którzy w zamierzeniu mają być głównymi beneficjentami pożądanych efektów jego wdrożenia.

Układ treści dzieła zawiera wszystkie klasyczne elementy strategii. Zasadniczą treść ujęto w czterech rozdziałach. Pierwszy rozdział zawiera krótką charakterystykę miasta oraz diagnozę pozycji konkurencyjnej Miasta, wraz ze zidentyfikowanymi najważniejszymi problemami strategicznymi, a także analizę SWOT (określenie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń). Zrezygnowano natomiast z powielania diagnozy stanu społeczno-ekonomicznego, stanowiącej integralną część Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Krosna do 2013 r. W drugim rozdziale przedstawiono właściwe elementy strategii rozwoju Miasta, tkzw. drzewo strategii składające się z: misji, celów strategicznych i kierunków działań. Trzeci rozdział zawiera listę kluczowych zadań oraz skrócone programy realizacyjne (operacyjne). W rozdziale czwartym przedstawiono podstawowe aspekty wdrażania strategii tzn. uwarunkowania organizacyjne, monitoring strategiczny oraz proces aktualizacji strategii. Pracę wieńczy podsumowanie zawierające wnioski i uwagi końcowe.

Przedkładana strategia powstała w oparciu o metodycznie zaprogramowaną sekwencję działań, takich jak:

1. analiza ogólnych materiałów o aktualnych problemach i perspektywach jednostek samorządowych,
2. analiza obecnego stanu Miasta na podstawie opracowanej w okresie V–VI 2004 r. diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Miasta Krosna, zawartej w Planie Rozwoju Lokalnego m. Krosna do 2013 r.,

3. analiza obecnej pozycji konkurencyjnej Miasta Krosna na tle pozostałych miast na prawach powiatu z terenu Polski południowo-wschodniej,
4. analiza dostępnych opracowań i materiałów strategicznych odnoszących się do miasta,
5. ścisła współpraca z pracownikami Urzędu Miasta Krosna,
6. otwarta konsultacja społeczna wersji roboczych strategii prowadzona w oparciu o stronę www.krosno.pl,
7. dwie otwarte sesje strategiczne, w których wzięli udział przedstawiciele opinio-
twórczych środowisk Miasta Krosna,
8. trzy warsztaty robocze, w których wzięli udział przedstawiciele władz miasta,
Radni Rady Miasta Krosna, oraz członkowie Zespołu Roboczego ds. Opracowa-
nia Strategii.

W końcowym opracowaniu znalazły się wyniki będące kompilacją debat strategicznych z analizą ekspercką, przy czym sformułowanie misji, celów i kierunków działań strategicznych pozostawiono w formie proponowanej przez uczestników poszczególnych warsztatów.

Charakter opracowania nie koncentruje się na analizach finansowych oraz określeniu źródeł finansowania. Zgodnie z przyjętą metodologią budowy strategii, powyższe elementy znajdą się w odrębnym dokumencie strategicznym, ściśle związanym ze Strategią Rozwoju tj. w Planie Rozwoju Lokalnego m. Krosna na lata 2004–2013. Strategia została przygotowana w oparciu o znajomość kontekstu wspólnotowych polityk Unii Europejskiej, oraz przy przestrzeganiu procedur, wymaganych w realizacji polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, oraz w zgodności ze strategią rozwoju woj. podkarpackiego.

Autorzy opracowania pragną serdecznie podziękować za twórczą pracę wszystkim osobom, które przyjęły zaproszenie Instytutu Karpackiego i Prezydenta Miasta Krosna, twórczo uczestnicząc w budowaniu Strategii Rozwoju Miasta Krosna na lata 2004–2013, dzieląc się swoją wiedzą i pomysłami w zakresie rozwoju miasta.

Uczestnicy sesji strategicznej z dnia 18 V 2004 r. na podstawie listy obecności:

I.p.	imię i nazwisko	instytucja
1	Elżbieta Bożek	Instytut Karpacki
2	Bronisław Burek	Radny Rady Miasta Krosna
3	Anna Dubiel	Radna Rady Miasta Krosna
4	Józef Guzik	Unia Przedsiębiorców i Właścicieli Nieruchomości

I.p.	imię i nazwisko	instytucja
5	Marcin Geroń	Polski Serwis Płynów Wiertniczych Sp. z o.o.
6	Robert Hanusek	Zastępca Prezydenta Miasta
7	Edyta Jaźwiecka	Podkarpacka Izba Gospodarcza
8	Krzysztof Jędrzejewski	Radny Rady Miasta Krosna
9	Kazimiera Kamińska	UM Krosno
10	Zbigniew Kasiński	UM Krosno
11	Leon Kłodnicki	Unia Przedsiębiorców i Właścicieli Nieruchomości
12	Adrian Krzanowski	Krośnieński Portal Internetowy
13	Grzegorz Kubal	Podkarpacka Izba Gospodarcza
14	Adam Lazarowicz	Unia Przedsiębiorców i Właścicieli Nieruchomości
15	Justyna Leczek	UM Krosno
16	Piotr Lenik	„Twoje Krosno”
17	Michał Łuczaj	obyw. m. Krosna
18	Alfred Maślikiewicz	UM Krosno
19	Bogdan Mokrzycki	UM Krosno
20	Tomasz Nawrocki	UM Krosno
21	Zbigniew Piwka	UM Krosno
22	Piotr Przytock	Prezydent Miasta Krosna
23	Bogumiła Romanowska	Radna Rady Miasta Krosna
24	Hanna Ryś	UM Krosno
25	Ryszard Sokołowski	UM Krosno
26	Jan Staniek	Unia Przedsiębiorców i Właścicieli Nieruchomości
27	Zbigniew Szarmach	UM Krosno
28	Marek Tenerowicz	Radny Rady Miasta Krosna
29	Jadwiga Walisiewicz	Unia Przedsiębiorców i Właścicieli Nieruchomości

Uczestnicy sesji strategicznej z dnia 25 VIII 2004 r. Na podstawie listy obecności:

I.p.	imię i nazwisko	instytucja
1	Tadeusz Alibożek	Radny Rady Miasta Krosna
2	Elżbieta Bożek	Instytut Karpacki
3	Bronisław Burek	Radny Rady Miasta Krosna

I.p.	imię i nazwisko	instytucja
4	Ewa Cisowska	Towarzystwo Wspierania Sztuk Pięknych
5	Stanisław Czaja	Radny Rady Miasta Krosna
6	Anna Dubiel	Radna Rady Miasta Krosna
7	Zdzisław Dudycz	Wiceprzewodniczący Rady Miasta Krosna
8	Dariusz Drobek	Krośnieńskie Huty Szkła Krosno S.A.
9	Matylda Drzymała	Instytut Karpacki
10	Adam Ferenz	Towarzystwo Turystyczne Karpaty
11	Mariusz Gierlach	Deco-Glass Sp. z o.o.
12	Urszula Gołąbek	Stowarzyszenie Organizatorów Zajęć Pozalekcyjnych dla Dzieci i Młodzieży
13	Bogusław Jaskółka	Towarzystwo Edukacji Artystycznej
14	Bogusław Kapała	Delphi Krosno
15	Marta Kozioł	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Krosno
16	Wojciech Knapik	Instytut Karpacki
17	Piotr Lenik	Twoje Krosno
18	Elżbieta Liwosz	Stowarzyszenie Szansa
19	Wojciech Malinowski	Tow. Brata Alberta
20	Jerzy Mazur	Aeroklub Podkarpacki
21	Zbigniew Piwka	UM Krosno
22	Mariusz Poprawa	UKS Sokolik
23	Piotr Przytocki	Prezydent Miasta Krosna
24	Hanna Ryś	UM Krosno
25	Janusz Słabik	CELL-FAST S.A.
26	Stanisław Słyś	Przewodniczący Rady Miasta Krosna
27	Henryka Such-Drapała	Deco-Glass Sp. z o.o.
28	Zbigniew Szarmach	UM Krosno
29	Marek Tenerowicz	Radny Rady Miasta Krosna
30	Mariusz Tomiak	Goodrich Krosno
31	Stanisław Wierdak	Huta Józefina
32	Piotr Wietecha	Wiet-Pol Krosno
33	Krzysztof Wilk	UM Krosno

I.p.	imię i nazwisko	instytucja
34	Marek Wilk	Agencja Rozwoju Regionalnego Karpaty Krosno
35	Bolesław Winiarski	Wiceprzewodniczący Rady Miasta Krosna
36	Maciej Zborowski	Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krośnieńskiej

Szczególne podziękowania za kreatywność i zaangażowanie, które umożliwiło skonstruowanie zrębów niniejszej strategii, składamy przedstawicielom Rady Miasta Krosna oraz członkom Zespołu Roboczego ds. Opracowania Strategii:

I.p.	imię i nazwisko	instytucja
1	Bronisław Baran	Zastępca Prezydenta Miasta Krosna
2	Katarzyna Bigoś	UM Krosno
3	Bronisław Burek	Radny Rady Miasta Krosna
4	Anna Dubiel	Radna Rady Miasta Krosna
5	Zbigniew Piwka	UM Krosno
6	Piotr Przytocki	Prezydent Miasta Krosna
7	Hanna Ryś	UM Krosno
8	Krzysztof Smerecki	Sekretarz Miasta Krosna
9	Ryszard Sokołowski	UM Krosno
10	Zbigniew Szarmach	UM Krosno
11	Marek Tenerowicz	Radny Rady Miasta Krosna
12	Krzysztof Wilk	UM Krosno
13	Bolesław Winiarski	Wiceprzewodniczący Rady Miasta Krosna
14	Stanisław Słyś	Przewodniczący Rady Miasta Krosna

1. DIAGNOZA AKTUALNEJ POZYCJI KONKURENCYJNEJ MIASTA

1.1. Ogólna charakterystyka miasta Krosna

Miasto Krosno położone jest w południowo-wschodniej Polsce, w południowo-zachodniej części woj. podkarpackiego, na Pogórzu Karpackim nad rzeką Wisłok u ujścia Lubatówki. Według dziesiętnego podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego, Krosno leży w mezoregionie Kotliny Jasielsko-Kroś-nieńskiej (513.67), stanowiącym część makroregionu Pogórza Środkowobeskidzkiego. Według bardziej rozpowszechnionego podziału geomorfologicznego miasto to leży w środkowej części Dołów Jasielsko-Sanockich w dolinie rzeki Wisłok. W granicach miasta wysokości bezwzględne wahają się od 252,2 m. n.p.m. do 330,0 m. n.p.m. Na terenie Krosna można wyróżnić dwie główne jednostki geomorfologiczne: Dolinę Wisłoka i Wierzchowinę trzeciorzędową.

Pierwsza wzmianka o Krośnie pochodzi z 1282 roku, prawa miejskie uzyskało przed 1367 r. Najważniejsze okresy prosperity w dziejach Krosna to rozkwit handlowy w XVI w. oraz przełom XIX i XX w., kiedy miasto stało się centrum zagłębia naftowego. W latach 1975–1998 miasto było siedzibą władz województwa krośnieńskiego. Po ostatniej reformie administracyjnej Krosno uzyskało status miasta na prawach powiatu.

W układzie pasmowo-węzłowym województwa podkarpackiego miasto znajduje się w paśmie podwyższonej aktywności społeczno-gospodarczej, biegnącym z zachodu na wschód wzdłuż linii kolejowej Stróże–Zagórz i drogi krajowej łączącej główne ośrodki położone w kotlinach śródgórskich m.in. Nowy Sącz–Gorlice–Jasło–Krosno–Sanok oraz na szlaku handlowym wiodącym na Bałkany (przez przełęcz Dukielską). Węzłowe położenie obejmuje szlaki komunikacyjne, związki infrastruktury technicznej i ekonomicznej, co stwarza potencjalne możliwości rozwojowe dla podmiotów działających zarówno w sferze produkcyjnej, społecznej, usługowej, jak też w obsłudze ekonomicznej, transportowej, turystycznej itp. mimo oddalenia od głównych aglomeracji. Atutem miasta jest lotnisko, które aktualnie wykorzystywane jest głównie w celach sportowych i szkoleniowych.

Miejsce i rola miasta Krosna w regionie i w kraju wiążą się z jego potencjałami społecznymi, kulturowymi i produkcyjno-usługowymi.

W Krośnie zamieszkuje 48,2 tys. osób, tym samym miasto to zajmuje 6 pozycję wśród miast woj. podkarpackiego (za Rzeszowem, Przemyślem, Stalową Wolą, Mielcem, Tarnobrzegiem), będąc największym ośrodkiem miejskim na południowym Podkarpaciu (przed Sanokiem i Jasłem). Miasto posiada dobrze rozwiniętą sieć infrastruktury społecznej: przedszkola, szkoły podstawowe, średnie a nawet wyższe, szpital, przychodnie lekarskie oraz pełni rolę ważnego ośrodka kultury o znaczeniu ponadlokalnym.

Pełniące rolę znaczącego ośrodka oświatowego Krosno, z około 65 szkołami wszystkich stopni edukacyjnych, ze szkolnictwem wyższym (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa) włącznie, skupia niemal całą uczącą się okoliczną i miejscową młodzież, gwaran-

tuje stały napływ młodej, wysoko kwalifikowanej kadry dla przedsiębiorców oferujących miejsca pracy.

W dziedzinie kultury materialnej miasto Krosno zachowało założenia urbanistyczne o wyjątkowych walorach, z cennymi zespołami zabudowy staromiejskiej oraz koncentracją zabytków, co stwarza podstawę rozwoju turystyki miejskiej i kulturowej. W istocie Krosno, zwane niegdyś parva Cracovia, czyli „małym Krakowem”, do dzisiaj urzeka pięknem średniowiecznych kościołów i zabytkowych kamieniczek i jest jednym z piękniejszych miast południowo-wschodnich terenów Polski. Do najcenniejszych zabytków należą: późnogotycka fara (połowa XIV wieku i 1638–46, m.in. W. Petroni) z wczesnobarokowym wyposażeniem i obrazami, gotyckimi rzeźbami, renesansową kaplicą Porcjuszów i wczesnobarokową dzwonicą (1637–51); późnogotycki kościół Franciszkanów (XV–pocz. XVI w., częściowo rekonstruowany 1899–1904) z renesansowymi nagrobkami (J.M. Padovano) i dobudowaną wczesnobarokową kaplicą grobową Oświęcimów (1647, W. Petroni, stiuki J.B. Falconi); zachowane skrzydło klasztoru (1591, przebud. XVIII/XIX w.); późnobarokowy kościół i klasztor Kapucynów (1771–1811 i 1853); rynek z kamienicami podcieniowymi z XVI–XVIII w., przebud. XIX–XX w.

Na terenie Krosna działa ponad 5 tys. podmiotów gospodarczych. Około 97% z nich to podmioty prywatne. Wizerunek gospodarczy miasta tworzą duże zakłady przemysłowe o znaczeniu krajowym, dobrze funkcjonujące w rynkowej rzeczywistości. W kilku firmach (Goodrich Krosno Sp. z o.o., Delphi Krosno S.A., Nowy Styl Sp. z o.o. oraz Deco-Glass Sp. z o.o., Naftek Sp. z o.o.) mają swój udział inwestorzy zagraniczni, przede wszystkim z USA i Kanady. Krosno jest największym krajowym ośrodkiem przemysłu szklarskiego. Działające od 1923 r. Krośnieńskie Huty Szkła Krosno S.A. to spółka giełdowa, producent i eksporter szkła gospodarczego, technicznego i włókna szklanego. Prężnie działają również inne, młodsze i mniejsze huty szkła, produkujące szkło o wysokich walorach artystycznych i użytkowych w łącznej liczbie ponad 20 zakładów (w tym; Huta Szkła Józefina i Huta Szkła Deco-Glass). W Krośnie i okolicy (Bóbrka) od 150 lat są eksploatowane złoża ropy naftowej i gazu ziemnego. Górnictwo tych surowców stanowi do tej pory jedną z głównych gałęzi gospodarki na Podkarpaciu. Przedsiębiorstwa działające w tej branży (Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Zakład Urządzeń Naftowych Naftomet Krosno oraz Zakład Robót Górniczych w Krośnie, Budownictwo Naftowe Naftomontaż) prowadzą prace związane z wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego oraz działalność serwisową w tym zakresie. Prężnie rozwija się również przemysł meblarski, głównie za sprawą firmy Nowy Styl, producenta krzesel oraz fabryki mebli Krofam. Istotną rolę w gospodarce miasta odgrywają także producenci: amortyzatorów (Delphi Krosno S.A.), podwozi do F-16 i do Boeinga (BF Goodrich Krosno Sp. z o.o.), ultralekkich samolotów (Centralna Szkoła Lotniczo-Techniczna Aeroklubu Polskiego), cystern (Naft-stal Sp. z o.o., WSK PZL-Krosno). W Krośnie dobrze działają instytucje otoczenia biznesu. Organizują one m.in. imprezy targowe, zajmują się promocją firm z regionu, prowadzą bank informacji gospodarczych oraz działalność szkoleniową i konsultingową.

Współczesne podejście do zasobów gospodarki lokalnej jako siły napędowej jako-

ści życia w regionie obejmuje nie tylko sektory tradycyjnej gospodarki, ale także sferę usług, w tym turystykę oraz wszystkie te obszary życia, które opierając się na wiedzy mogą przyczynić się do rozwoju lokalnego i podnoszenia konkurencyjności danego regionu. Na terenie miasta Krosna koncentrują się usługi niemal we wszystkich najpotrzebniejszych branżach, lecz zakres zapotrzebowań w tym względzie jest wciąż na tyle duży, że z powodzeniem powstają i funkcjonują nowe zakłady i warsztaty usługowe.

Krośnieński ośrodek gospodarczy znajduje się wśród ośrodków zewnętrznych w strukturze policentrycznej przemysłu woj. podkarpackiego, jest on także węzłowym ośrodkiem infrastruktury ekonomicznej województwa.

Miasto dysponuje dobrze rozwiniętą i stale rozbudowywaną infrastrukturą energetyczną, wodociągową, kanalizacyjną, gazociągową i telefoniczną. Do miasta należą trzy ujęcia wody z dużą rezerwą zaspokajające obecne potrzeby. We wrześniu 2000 r. została oddana do użytku nowoczesna oczyszczalnia ścieków w Krośnie. Oczyszczalnia posiada zdolności eksploatacyjne, które znacznie przekraczają poziom aktualnie wytwarzanych w mieście ścieków. Miejski Zakład Unieszkodliwiania Odpadów jest składową nowoczesnego i wydajnego systemu gospodarki odpadami.

Biorąc pod uwagę dotychczasowy rozwój poszczególnych dziedzin społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i kulturowych miasta oraz określone profile działalności jego części można wyróżnić następujące funkcje miasta Krosna w powiecie krośnieńskim, województwie podkarpackim i kraju.

Pierwsza funkcja miasta wiąże się z tym, że stanowi ono silne centrum usług lokalnych niematerialnych (komunikacja, administracja, oświata, kultura, ochrona zdrowia, wymiar sprawiedliwości itp.) ponadlokalnych a nawet regionalnych dla powiatu krośnieńskiego oraz południowej części woj. podkarpackiego.

Drugą funkcją jest funkcja gospodarcza związana z potencjałem produkcyjnym dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjno-usługowych, o wysokim (w przewadze) stopniu przystosowania do warunków gospodarki rynkowej, jak również istniejącą i rozwijającą się infrastrukturą gospodarczą.

Trzecia funkcja to funkcja ważnego ośrodka handlowego i dystrybucyjnego dla południowej części województwa podkarpackiego, wynikająca w znacznej mierze z węzłowego położenia.

Czwarta funkcja – turystyczna – wynika z posiadania przez miasto licznych zabytków, organizowania imprez kulturalnych o znaczeniu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym oraz położenia na szlaku komunikacyjnym w Beskid Niski i Bieszczady, co stanowi przesłankę do rozwoju turystyki kulturowej oraz tranzytowej.

1.2. Analiza pozycji konkurencyjnej m. Krosna w gronie innych miast z terenu Polski południowo-wschodniej

Analiza porównawcza została przeprowadzona w oparciu o powszechnie dostępne dane statystyczne publikowane w ramach statystyki regionalnej GUS. W niniejszym rozdziale zestawiono szereg danych wskaźników opisujących sytuację społeczno-ekonomiczną

wytypowanych do analizy porównawczej miast na prawach powiatu z woj. podkarpackiego (Rzeszów, Przemyśl, Tarnobrzeg) oraz woj. małopolskiego (Tarnów, Nowy Sącz). Dodatkowo dla mniejszej liczby dostępnych wskaźników przeprowadzono analizę porównawczą głównych ośrodków miejskich południowego Podkarpacia (Krosno, Jasło, Sanok).

Ze względu na przyjęty w statystyce regionalnej plan wydawniczy dane pochodzą z wojewódzkich roczników statystycznych (woj. podkarpackiego i małopolskiego) opublikowanych w 2003 r. i prezentują stan na 31.12.2002 r. (dane za 2003 rok zostaną opublikowane w grudniu 2004 r.).

Analiza porównawcza pozwala określić, w których dziedzinach życia społeczno-gospodarczego miasto Krosno przewyższa, a w których ustępuje w stosunku do innych miast Polski południowo-wschodniej.

1.2.1. Analiza pozycji konkurencyjnej m. Krosna w gronie innych miast z terenu Polski południowo-wschodniej

Ze względu na pogłębiony charakter analizy, zdecydowano o wyborze miast na prawach powiatu, co umożliwiło zebranie kilkakrotnie większej ilości danych niż tych, które byłyby możliwe do zestawienia dla innych miast, które nie spełniają tego warunku (Jasło, Sanok, inne). Dla uzyskania szerszego tła porównawczego, zdecydowano o poszerzeniu próby analitycznej o dwa miasta na prawach powiatu z sąsiedniego województwa małopolskiego (Nowy Sącz, Tarnów).

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemyśl	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
dane podstawowe										
ludność ogółem	os.	48249	67787	159791	50376	84421	119546	88362	54,6	6
powierzchnia	km ²	43	44	54	86	57	72	59	72,4	6
gęstość zaludnienia	$\frac{\text{os.}}{\text{km}^2}$	1110	1553	2976	587	1481	1661	1561	71,1	5
współczynnik feminizacji	%	111	113	112	107	108	110	110	100,8	4
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 os. w wieku produkcyjnym	os.	55,9	60,3	51,7	53,0	60,1	57,4	56,4	99,0	3
dane demograficzne										
liczba małżeństw na 1000 mieszkańców	os.	4,90	5,60	5,10	5,20	6,52	5,10	5,40	90,7	6
urodzenia żywe na 1000 mieszkańców	os.	8,30	8,90	8,40	8,30	9,91	8,76	8,76	94,7	5,6
zgoni na 1000 mieszkańców	os.	7,40	9,50	7,50	6,00	7,34	8,11	7,64	96,8	3
zgoni niemowląt na 1000 urodzeń żywych	os.	2,77	4,62	8,70	9,90	8,31	9,53	7,30	37,9	1
przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	os.	0,90	-0,60	1,00	2,40	2,61	0,67	1,16	77,4	4
saldo migracji na 1000 mieszkańców	os.	-5,00	-2,40	-1,90	-5,40	-2,46	-4,61	-3,63	137,8	5
rynek pracy										
bezrobotni	os.	3224	6018	9301	4352	7452	7073	6237	51,7	1
stopa bezrobocia rejestrowanego	%	10,1	18,7	9,8	18,4	16,8	12,2	14,3	70,5	2
odsetek zatrudnionych w warunkach szkodliwych	%	18,83	10,89	3,83	6,8	7,58	5,30	8,87	212,3	6
przeciętne miesięczne wynagrodzenie	zł.	1826	1883	2102	1860	1937	1842	1908	95,7	6
odsetek zatrudnionych w podmiotach do 9 pracowników	%	22,2	36,2	27,4	31,7	x	x	x	x	x
odsetek zatrudnionych w podmiotach powyżej 201 pracowników	%	45,2	25,6	41,7	38,4	x	x	x	x	x

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
pracujący w gospodarce narodowej na 1 000 mieszkańców	os.	471	260	425	235	333	343	344	136,8	1
zasoby mieszkaniowe										
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	66,2	58,7	60,6	60	67,4	59,5	62,1	106,6	2
przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca	m ²	20,4	19,4	19,7	18,5	19,6	18,9	19,4	105,1	1
przeciętna liczba osób w mieszkaniu	os.	3,23	3,01	3,07	3,23	3,44	3,15	3,2	101,3	4,5
przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę	os.	0,85	0,9	0,86	0,89	0,91	0,89	0,88	96,2	1
odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg	%	98,29	98,40	99,36	99,14	x	x	x	x	x
odsetek mieszkań wyposażonych w ustęp	%	96,77	93,15	98,63	96,54	x	x	x	x	x
odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę	%	96,15	89,11	98,45	96,87	x	x	x	x	x
odsetek mieszkań wyposażonych w ciepłą wodę	%	96,23	87,56	98,37	96,49	x	x	x	x	x
odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci	%	98,34	71,94	95,24	95,13	x	x	x	x	x
odsetek mieszkań wyposażonych w c.o.	%	80,55	72,36	95,55	94,49	x	x	x	x	x
mieszkania oddane do użytku	szt.	124	122	505	125	334	269	247	50,3	5
liczba mieszkań oddanych do użytku na 1 000 mieszkańców	szt.	2,6	1,8	3,2	2,5	4,0	2,3	2,7	95,1	3
przeciętna powierzchnia użytkowa oddawanych mieszkań	m ²	127,3	107,7	92,7	102,8	96,9	107,9	105,9	120,2	1
ochrona środowiska i infrastruktura										
ścieki przemysłowe i komunalne ogółem	hm ³	2,7	3,6	10,7	14,8	4,3	14,5	8,4	32,0	1

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
odsetek ścieków nie oczyszczanych	%	1,8	0	2,7	2,9	0	0,8	1,4	131,7	4
emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów przemysłowych	$\frac{t}{km^2}$	265	356	228	367	284	702	367	72,2	2
stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych	%	86,6	91,6	98,7	95,3	97	99,2	94,7	91,4	6
emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO ₂) z zakładów przemysłowych	$\frac{t}{km^2}$	1423	687	2669	1122	x	x	x	x	x
stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez CO ₂)	%	0,3	1,8	1,0	46,9	41,9	35,0	21,2	1,4	6
odpady uciążliwe (bez komunalnych)	tys. t.	19,2	26,3	93,2	60,7	40,3	200,5	73,4	26,2	1
odsetek odpadów poddanych recyklingowi	%	94,27	43,35	79,51	89,46	50,12	48,78	67,58	139,5	1
pomniki przyrody	szt.	1	44	27	36	27	27	27	3,7	6
nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska	tys. zł.	2747,8	6428,7	15062,2	1092,4	12724,6	18593,3	9441,5	29,1	5
nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska na 1 mieszkańca	zł.	57,0	94,8	94,3	21,7	150,7	155,5	95,7	59,5	5
nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną	tys. zł.	292,6	2419,8	2650,1	3295,6	5670,2	1362	2615	11,2	6
nakłady inwestycyjne na gosp. wodną na 1 mieszkańca	zł.	6,1	35,7	16,6	65,4	67,2	11,4	33,7	18,0	6
sieć wodociągowa rozdzielcza	km	121,4	127,7	247,9	138,2	136,8	269,6	173,6	69,9	6
gęstość sieci wodociągowej rozdzielczej	$\frac{km}{km^2}$	2,82	2,90	4,59	1,61	2,40	3,72	3,01	93,9	4
liczba przyłączy wodociągowych	szt.	4315	3922	8447	3505	4218	10267	5779	74,7	4
sieć kanalizacyjna	km	101,7	111,2	280,4	51,1	139,8	213,1	149,6	68,0	5
gęstość sieci kanalizacyjnej	$\frac{km}{km^2}$	2,37	2,53	5,19	0,59	2,45	2,94	2,68	88,3	5

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.	3856	3126	7249	1556	2574	5854	4036	95,5	4
zużycie wody w gospodarstwach domowych	$\frac{m^3}{os.}$	35,2	37,8	42	30,1	28,8	42,8	36,1	97,5	3
zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	GWh	24,3	46,3	85,2	20,8	52,4	65,7	49,1	49,5	5
zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	$\frac{kWh}{os.}$	503,6	683,0	533,2	412,9	620,1	548	550	91,5	5
sieć gazowa rozdzielcza	km	209,6	167,1	341,6	150,1	252,8	371,0	248,7	84,3	4
gęstość sieci gazowej	$\frac{km}{km^2}$	4,87	3,80	6,33	1,75	4,43	5,13	4,38	111,2	3
liczba przyłączy gazowych	szt.	6686	3117	9215	3411	7623	13712	7294	91,7	4
zużycie gazu w gosp. domowych	$\frac{m^3}{os.}$	230	153	172	111	217	195	180	128,0	1
gęstość dróg na 100 km ²	km	273,50	406,10	285,30	155,70	422,36	425,53	328,08	83,4	5
bezpieczeństwo publiczne										
liczba przestępstw	szt.	3826	3537	8149	4038	7136	8159	5808	65,9	1
przestępstwa na 1 000 mieszkańców	szt.	24,3	25,4	24,7	38,7	25,7	27,0	27,6	88,1	1
liczba przestępstw kryminalnych	szt.	2291	2398	5741	2271	5723	5453	3980	57,6	2
przestępstwa kryminalne na 1 000 mieszkańców	szt.	14,6	17,3	17,4	21,8	20,6	18,0	18,3	79,8	1
wypadki drogowe	szt.	175	127	427	121	512	445	301	58,1	3
wypadki drogowe na 1 000 mieszkańców	szt.	1,11	0,9	1,3	1,2	1,8	1,5	1,3	85,7	2
zabici w wypadkach drogowych	os.	12	9	39	20	32	38	25	48,0	2
zabici w wypadkach drogowych na 10 000 mieszkańców	os.	0,76	0,65	1,18	1,92	1,15	1,26	1,15	66,2	2
szkolnictwo										
liczba szkół podstawowych	szt.	12	14	31	12	16	23	18	66,7	5,6
liczba uczniów w szkołach podstawowych	os.	3577	5385	11032	3853	6923	8636	6568	54,5	6

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemyśl	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
liczba gimnazjów	szt.	7	8	15	6	10	12	10	72,4	5
liczba uczniów w gimnazjach	os.	2518	3309	7102	2486	4018	5273	4118	61,2	5
liczba liceów ogólnokształcących	szt.	9	7	16	4	12	18	11	81,8	4
liczba uczniów w liceach ogólnokształcących	os.	2651	2271	7635	1572	3712	5654	3916	67,7	4
liczba wyższych uczelni	szt.	1	3	4	1	2	3	2	42,9	5,6
liczba studentów wyższych uczelni	os.	2637	6854	47819	934	6597	7940	12130	21,7	5
liczba studentów na 1000 mieszk.	os.	54,65	101,11	299,26	18,54	78,14	66,42	103,02	53,1	5
odsetek studentów studiów dziennych	%	66,4	17,8	50,8	57,4	55,5	56,8	50,8	130,7	1
opieka zdrowotna										
szpitale	szt.	1	1	5	1	2	2	2	50,0	4,6
liczba łóżek w szpitalach	szt.	680	682	1895	319	538	977	849	80,1	4
liczba łóżek szpitalnych na 1000 mieszkańców	szt.	14,1	10,1	11,9	6,3	6,4	8,2	9	148,5	1
przychodnie	szt.	25	14	53	9	27	33	27	93,2	4
apteki i punkty apteczne	szt.	30	24	72	14	38	57	39	76,6	4
liczba ludności na 1 aptekę	os.	1608	2824	2219	3598	2222	2098	2428	66,2	1
pensjonariusze stacjonarnych zakładów pomocy społecznej	os.	108	358	446	120	374	634	340	31,8	6

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
kultura										
placówki biblioteczne	szt.	8	7	17	7	7	14	10	80,0	3
księgozbiór w woluminach	tys. szt.	208,3	275,7	555,2	190,2	280,9	372,3	313,8	66,4	5
księgozbiór w woluminach na 1 mieszkańca	szt.	4,32	4,07	3,47	3,78	3,33	3,11	3,68	117,3	1
czytelnicy bibliotek	os.	17996	14965	43746	15540	21112	35543	24817	72,5	4
czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców	os.	373	221	274	308	250	296	287	130,0	1
wypożyczenia na 1 czytelnika	szt.	19,7	13,7	20,8	18,6	24,4	15,2	18,7	105,2	3
liczba ludności na 1 miejsce kinowe	os.	62,3	118,1	76	202,3	129,9	128,8	119,6	52,1	1
turystyka										
liczba obiektów noclegowych	szt.	4	14	18	8	8	9	10	39,3	6
liczba miejsc noclegowych	szt.	200	930	1730	208	513	716	716	27,9	6
liczba miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców	szt.	4,15	13,72	10,83	4,13	6,08	5,99	7,48	55,4	5
miejsca noclegowe na 100 km ²	szt.	465,1	2113,6	3203,7	241,9	900,0	994,4	1319,8	35,2	5
korzystający z noclegów	os.	8885	39426	92928	8337	14313	29056	32158	27,6	5
korzystający z noclegów na 1000 mieszkańców	os.	184	582	582	165	170	243	321	57,4	4
turyści zagraniczni korzystający z noclegów	os.	1841	14850	24050	566	2337	6190	8306	22,2	5
turyści zagraniczni na 1000 mieszkańców	os.	38	219	151	11	28	52	83	45,9	4
sport										
liczba klubów sportowych	szt.	15	22	59	16	28	35	29	51,4	6
liczba sekcji sportowych	szt.	47	53	160	43	80	106	82	57,7	5
liczba ćwiczących	os.	1294	1683	4671	1748	2783	4359	2756	46,9	6
liczba ćwiczących na 1000 mieszkańców	os.	26,8	24,8	29,2	34,7	33,0	36,5	30,8	87,0	5

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemyśl	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
liczba zarejestrowanych zawodników na 1 000 mieszkańców	os.	6,6	10,1	10,8	8,9	11,8	13,2	10,2	64,5	6
handel										
liczba sklepów	szt.	829	1017	2580	810	1362	1738	1389	59,7	5
średnia pow. użytkowa sklepu	m ²	77,3	71,5	82,3	66,7	86	80	77	100,0	4
średnia liczba osób przypadająca na 1 sklep	os.	58,20	66,65	61,93	62,19	62	69	63	91,9	1
średnia powierzchnia użytkowa sklepów na 1 mieszkańca	m ²	1,33	1,07	1,33	1,07	1,38	1,17	1,23	108,4	2,3
powierzchnia targowisk na 1 000 mieszkańców	m ²	88,7	243,3	473,7	459,3	145,2	938,8	391,5	22,6	6
liczba stałych stoisk na targowiskach na 1 000 mieszkańców	szt.	1,1	12,4	3,2	0,1	1,3	2,6	3,5	31,7	5
gospodarka										
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt.	5039	6428	18615	5267	7855	10842	9008	55,9	6
liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	szt.	104,4	94,8	116,5	104,6	93,0	90,7	100,7	103,7	3
liczba zakładów przemysłowych na 1 000 mieszkańców	szt.	10,8	5,7	9,9	7,0	9,0	8,0	8,4	128,3	1
liczba firm budowlanych na 1 000 mieszkańców	szt.	7,1	4,4	9,1	10,1	7,4	8,0	7,7	91,9	3
liczba firm z sektora handlu i napraw na 1 000 mieszkańców	szt.	38,0	39,8	39,9	44,6	31,0	31,8	37,5	101,3	4
produkcja sprzedana przemysłu na 1 zatrudnionego	tys. zł.	x	x	x	x	148,7	111,7	x	x	x
nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	tys. zł.	103779	32007	644895	56524	166998	293729	216322	48,0	4
nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw na 1 mieszkańca	zł.	2150,9	472,2	4035,9	1122,0	1978,2	2457,0	2036,0	105,6	3

wskaźnik	jednostka	Krosno	Przemysł	Rzeszów	Tarnobrzeg	Nowy Sącz	Tarnów	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
wartość środków trwałych przedsiębiorstw	mln zł.	1547,3	1231	6118,8	1118,7	1847,3	4327,3	2698,4	57,3	4
wartość środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	tys. zł.	32,1	18,2	38,3	22,2	21,9	36,2	28,1	114,0	3
finanse publiczne										
dochody budżetu miasta na 1 mieszkańca	zł.	2688	2364	2237	2038	2907	2070	2384	112,8	2
dochody własne budżetu miasta na 1 mieszkańca	zł.	868,0	667,0	919,0	619,0	1242,2	877,2	865,4	100,3	3
udział dochodów własnych w dochodach budżetu	%	32,3	28,2	41,1	30,4	42,7	42,4	36,2	89,3	4
wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca	zł.	2675	2307	2393	2010	2732	2324	2407	111,1	2
wydatki inwestycyjne budżetu miasta na 1 mieszkańca	zł.	298	150	370	92	304	181	233	128,2	3

W analizowanej grupie miast Krosno jest miastem najmniejszym pod względem liczby mieszkańców i powierzchni. Liczba ludności Krosna stanowi nieco ponad połowę średniej (54,6%), a powierzchnia 72,4% średniej dla analizowanych miast. Z tego względu większość wskaźników bezwzględnych dla Krosna jest niższa niż w innych miastach. Z punktu widzenia analizy porównawczej podstawowa rola przypada wskaźnikom względnym odnoszącym wielkości danej cechy do liczby mieszkańców, lub rzadziej do jednostki powierzchni. Poniżej zestawiono dwie grupy wskaźników (cech). Pierwsza zawiera te wskaźniki (cechy), które pozytywnie wyróżniają Krosno na tle innych miast. W drugiej grupie zestawiono wskaźniki (cechy), w których Krosno ustępuje innym miastom. Pominęto te cechy, wskaźniki, które mają charakter neutralny, gdzie Krosno lokuje się w środku stawki, lub gdzie ze względu na brak danych dla całej próby zrezygnowano z oceny.

Wskaźniki, w których Krosno przoduje w gronie innych miast na prawach powiatu w południowo-wschodniej Polsce

- Niski wskaźnik śmiertelności niemowląt
- Niska stopa bezrobocia rejestrowanego
- Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań
- Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na 1 mieszkańca
- Mała liczba osób przypadających na 1 izbę mieszkalną
- Wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa nowo oddawanych mieszkań
- Wysoki odsetek odpadów poddawanych recyklingowi
- Wysokie zużycie gazu w gospodarstwach domowych
- Niska liczba przestępstw (w tym przestępstw kryminalnych)
- Mała liczba wypadków drogowych
- Mała liczba ofiar wypadków drogowych
- Wysoki odsetek studentów studiów dziennych w ogólnej liczbie studentów
- Duża liczba łóżek szpitalnych
- Duża dostępność aptek
- Duża liczba woluminów książek w bibliotekach
- Wysoki stopień czytelnictwa w bibliotekach

- Duża ilość miejsc w kinach
- Duża liczba placówek handlowych
- Duża liczba zakładów i firm przemysłowych (produkcyjnych)
- Duża wartość środków trwałych w przedsiębiorstwach
- Wysokie dochody budżetu miasta
- Wysokie wydatki budżetu miasta
- Wysokie wydatki inwestycyjne z budżetu miasta

Wskaźniki, w których Krosno ustępuje innym miastom na prawach powiatu w południowo-wschodniej Polsce

- Mała gęstość zaludnienia w obrębie miasta
- Niski wskaźnik małżeństw
- Niski wskaźnik urodzeń
- Wysokie ujemne saldo migracji
- Wysoki odsetek zatrudnionych w warunkach szkodliwych dla zdrowia
- Niskie przeciętne wynagrodzenie
- Niski stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych
- Niski stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych
- Mała liczba pomników przyrody
- Niskie nakłady inwestycyjne na ochronę przyrody
- Niskie nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną
- Mała gęstość sieci kanalizacyjnej
- Niskie jednostkowe zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
- Mała gęstość dróg gminnych i powiatowych
- Mały odsetek studiujących na miejscu
- Mała liczba miejsc noclegowych
- Mała gęstość obiektów i miejsc noclegowych

- Mała liczba turystów (korzystających z noclegów)
- Mała liczba turystów zagranicznych (korzystających z noclegów)
- Mała liczba ćwiczących w klubach sportowych
- Mała liczba zarejestrowanych zawodników
- Mała powierzchnia targowisk i stałych stoisk na targowiskach
- Niski udział dochodów własnych we wpływach do budżetu miasta

Liczba wskaźników, pod względem, których Krosno wyróżnia się in plus jest identyczna (23) jak tych, w których wyróżnia się in minus.

1.2.2. Analiza pozycji konkurencyjnej m. Krosna w gronie innych miast z terenu południowego Podkarpacia

W analizowanym gronie miast (Krosno, Jasło, Sanok) Krosno jest miastem największym pod względem liczby mieszkańców i powierzchni. Liczba ludności Krosna stanowi niemal 115% średniej, a powierzchnia ok. 110% średniej dla analizowanych miast. Dlatego Krosno przoduje w większości wskaźników bezwzględnych. Podobnie jak w analizie porównawczej przeprowadzonej w rozdziale 1.2.1. podstawowa rola przypada wskaźnikom względnym. Ogólnie należy zwrócić uwagę, że wśród dostępnych wskaźników, w większości (ok. 2/3) Krosno zajmuje pozycję lidera. W 19% wskaźników zajmuje drugą pozycję, natomiast w 15% przypadków pozycję trzecią (ostatnią). W niektórych obszarach strategicznych takich jak gospodarka, ochrona zdrowia, oświata czy kultura, Krosno wyraźnie wyprzedza pozostałe miasta południowego Podkarpacia aspirujące do roli ośrodka o znaczeniu ponadlokalnym. Ale widać też dziedziny, w których Krosno ustępuje miastom sąsiednim, jak choćby gospodarka ściekowa czy handel targowiskowy. Najbardziej spektakularną porażkę poniosło Krosno w dziedzinie turystyki, gdzie rolę głównego centrum turystycznego przejął Sanok.

Widać też, że Sanok jest miastem bardziej witalnym od Krosna w sferze demograficznej.

wskaźnik	jednostka	Krosno	Jaśło	Sanok	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
dane podstawowe							
ludność ogółem	os.	48249	37942	40052	42081	114,7	1
powierzchnia	km ²	43	37	38	39	110,3	1
gęstość zaludnienia	$\frac{\text{os.}}{\text{km}^2}$	1110	1035	1050	1065	104,2	1
współczynnik feminizacji	%	111	109	109	109,7	101,2	1
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 os. w wieku produkcyjnym	os.	55,9	58,8	56,9	57,2	97,7	1
dane demograficzne							
liczba małżeństw na 1 000 mieszkańców	os.	4,9	5,1	5,6	5,2	94,2	3
urodzenia żywe na 1 000 mieszkańców	os.	8,3	8	9,3	8,5	97,3	2
zgony na 1 000 mieszkańców	os.	7,4	7,7	6,9	7,3	100,9	2
zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	os.	0,25	1,3	0,79	0,78	32,1	1
przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	os.	0,9	0,3	2,4	1,2	75,0	2
saldo migracji na 1 000 mieszkańców	os.	-5	-3,2	-4,1	-4,1	122,0	3
rynek pracy							
bezrobotni	os.	3224	3966	3494	3561	90,5	1
zasoby mieszkaniowe							
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	66,2	66,6	62,2	65,0	101,8	2
przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca	m ²	20,4	19,5	19,1	19,7	103,7	1
przeciętna liczba osób w mieszkaniu	os.	3,23	3,4	3,25	3,29	98,1	1
przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę	os.	0,85	0,89	0,88	0,87	97,3	1
mieszkania oddane do użytku	szt.	124	73	34	77	161,0	1
liczba mieszkań oddanych do użytku na 1 000 mieszkańców	szt.	2,6	1,9	0,8	1,8	147,2	1
przeciętna powierzchnia użytkowa oddawanych mieszkań	m ²	127,3	142,7	149	140	91,1	3
ochrona środowiska i infrastruktura							
sieć wodociągowa rozdzielcza	km	121,4	68,3	68,3	86,0	141,2	1
gęstość sieci wodociągowej rozdzielczej	$\frac{\text{km}}{\text{km}^2}$	2,82	1,85	1,8	2,2	130,8	1
liczba przyłączy wodociągowych	szt.	4315	2522	2812	3216	134,2	1
sieć kanalizacyjna	km	100,35	138,3	77,6	105,4	95,2	2
gęstość sieci kanalizacyjnej	$\frac{\text{km}}{\text{km}^2}$	2,37	3,74	2,04	2,72	87,2	2
liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.	3856	2697	841	2465	156,5	1
zużycie wody w gospodarstwach domowych	$\frac{\text{m}^3}{\text{os.}}$	35,2	28,4	30,6	31,4	112,1	3
szkolnictwo							
liczba szkół podstawowych	szt.	12	8	6	9	138,5	1

wskaźnik	jednostka	Krosno	Jaśło	Sanok	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
liczba uczniów w szkołach podstawowych	os.	3577	3328	3155	3353	106,7	1
liczba gimnazjów	szt.	7	3	4	4,7	150,0	1
liczba uczniów w gimnazjach	os.	2518	2099	2367	2328,0	108,2	1
liczba liceów ogólnokształcących	szt.	9	5	7	7	128,6	1
liczba uczniów w liceach ogólnokształcących	os.	2651	1937	1999	2196	120,7	1
liczba wyższych uczelni	szt.	1	0	1	0,7	151,5	1, 2
liczba studentów wyższych uczelni	os.	2637	0	556	1064	247,8	1
liczba studentów na 1 000 mieszk.	os.	54,65	0	13,88	22,84	239,2	1
odsetek studentów studiów dziennych	%	66,36	x	66,55	66,46	99,9	2
opieka zdrowotna							
szpitale	szt.	1	1	1	1	100,0	1, 2, 3
liczba łóżek w szpitalach	szt.	680	360	389	476,3	142,8	1
liczba łóżek szpitalnych na 1 000 mieszkańców	szt.	14,1	9,5	9,7	11,1	127,0	1
przychodnie	szt.	25	9	0	11,3	220,6	1
apteki i punkty apteczne	szt.	30	17	16	21,0	142,9	1
liczba ludności na 1 aptekę	os.	1608	2232	2503	2114	76,1	1
pensjonariusze stacjonarnych zakładów pomocy społecznej	os.	108	0	0	36	300,0	1
kultura							
placówki biblioteczne	szt.	8	4	5	5,7	141,2	1
księgozbiór w woluminach	tys. szt.	208,3	127,8	154,1	163,4	127,5	1
księgozbiór w woluminach na 1 mieszkańca	szt.	4,32	3,37	3,85	3,85	112,3	1
czytelniczy bibliotek	os.	17996	11107	10642	13248	135,8	1
czytelniczy bibliotek na 1 000 mieszkańców	os.	373	293	266	311	120,1	1
wypożyczenia na 1 czytelnika	szt.	19,7	20,1	21,1	20,3	97,0	3
liczba ludności na 1 miejsce kinowe	os.	62,3	191,6	133,5	129,1	48,2	1
turystyka							
liczba obiektów noclegowych	szt.	4	5	6	5,0	80,0	3
liczba miejsc noclegowych	szt.	200	129	427	252	79,4	2
liczba miejsc noclegowych na 1 000 mieszkańców	szt.	4,15	3,40	10,66	6,07	68,4	2
miejsca noclegowe na 100 km ²	szt.	465,1	348,6	1123,7	645,8	72,0	2
korzystający z noclegów	os.	8885	14680	20548	14704	60,4	3
korzystający z noclegów na 1 000 mieszkańców	os.	184	387	513	361	50,9	3
turyści zagraniczni korzystający z noclegów	os.	1841	715	1791	1449	127,1	1

wskaźnik	jednostka	Krosno	Jaśło	Sanok	średnia arytm.	% średniej	pozycja Krosna
turyści zagraniczni na 1 000 mieszkańców	os.	38	19	45	34,0	111,8	2
handel							
liczba sklepów	szt.	829	638	601	689	120,3	1
średnia pow. użytkowa sklepu	m ²	77,3	71,5	82,3	77,0	100,3	2
średnia liczba osób przypadająca na 1 sklep	os.	58,2	66,65	61,93	62,26	93,5	1
średnia powierzchnia użytkowa sklepów na 1 mieszkańca	m ²	1,33	1,28	1,13	1,25	106,7	1
powierzchnia targowisk na 1 000 mieszkańców	m ²	88,7	193,5	454,4	245,5	36,1	3
liczba stałych stoisk na targowiskach na 1 000 mieszkańców	szt.	1,1	1,9	6,4	3,1	35,1	3
gospodarka							
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.	szt.	5039	3624	3498	4054	124,3	1
liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	szt.	104,4	95,5	87,3	95,7	109,1	1
liczba zakładów przemysłowych na 1 000 mieszkańców	szt.	10,8	9,5	7,0	9,1	118,7	1
liczba firm budowlanych na 1 000 mieszkańców	szt.	7,1	6,6	6,7	6,8	104,4	1
liczba firm z sektora handlu i napraw na 1 000 mieszkańców	szt.	38	37	30	35	108,4	1

1.3. Analiza SWOT

SWOT – Analiza zasobów miasta i jego otoczenia zewnętrznego Jest to powszechnie stosowana metoda diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

S	Strengths	Silne strony, atuty	Zasoby miasta
W	Weaknesses	Wady, słabości, słabe strony	Zasoby miasta
O	Opportunities	Okazje, możliwości, szanse	Otoczenie
T	Threats	Trudności, zagrożenia	Otoczenie

Technika ta pozwala ocenić zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, dlatego stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów i otoczenia miasta oraz określenia priorytetów rozwoju.

W celu uzyskania jasnej analizy przyjmuje się, że mocne strony i słabe strony to czynniki wewnętrzne z punktu widzenia miasta, na które społeczność lokalna ma wpływ, a szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne, znajdujące się w otoczeniu. Zgodnie z przyjętą metodologią w dokumencie niniejszym prezentujemy 5 częściowych analiz SWOT sporządzonych dla poszczególnych obszarów strategicznych.

OBSZAR STRATEGICZNY A. ŁAD PRZESTRZENNY

Silne strony:

- dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w mieście,
- sieć dróg krajowych, dostępność komunikacyjna,
- atrakcyjne, zabytkowe centrum miasta,
- istniejące lotnisko blisko centrum miasta,
- istniejące rezerwy terenów do zagospodarowania,
- wysoki poziom wydatków inwestycyjnych z budżetu miasta (m.in. na rozwój infrastruktury),
- doświadczenie kadr w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych i realizacji projektów inwestycyjnych,

Słabe strony:

- niedorozwój układu komunikacyjnego miasta w zakresie komunikacji zewnętrznej jak i wewnętrznej,

- brak koordynacji i właściwej współpracy z sąsiednimi powiatami, gminami, miastami,
- brak wykorzystania lotniska w zakresie gospodarczo-turystycznym dla samolotów o zasięgu do 1 000 km,
- brak banku uzbrojonych terenów budowlanych i terenów pod rozwój handlu i usług,
- zbyt rozrzutna polityka gospodarowania terenami budowlanymi wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta,
- częściowa regulacja rzeki Wisłok i potoku Lubatówka,
- brak zorganizowanych terenów zielonych: parki, skwery (brak dzielnicowych centrów rekreacyjnych),
- konflikty kompetencyjne w zakresie własności mienia publicznego: lotnisko, dawny budynek Urzędu Wojewódzkiego,

Szanse:

- wejście Polski do UE, dostęp do funduszy strukturalnych na rozwój podstawowej infrastruktury,
- istnienie lotniska blisko centrum miasta,
- współpraca między samorządami na szczeblu lokalnym i regionalnym, powielanie najlepszych wzorców pomiędzy samorządami,

Zagrożenia:

- likwidacja powiatu grodzkiego i włączenie Krosna do powiatu ziemskiego,
- opóźnienia w przygotowaniu prawa wykonawczego dla właściwej absorpcji środków pochodzących z UE (współpraca pub. – prywatna),
- rozwój infrastruktury transportowej (autostrady) skierowany na największe ośrodki w kraju z pominięciem średnich i małych, ale dobrze rozwijających się miast, które nie leżą na głównych szlakach komunikacyjnych,
- zjawisko ekoszantażu i ekosabotażu uprawianego w stosunku do ważnych inwestycji.

OBSZAR STRATEGICZNY B. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Silne strony:

- silnie rozwinięty przemysł szklarski (silna identyfikacja Krosna ze szkłem),
- dobrze rozwinięte firmy innych branż (dywersyfikacja),
- duża liczba silnych zakładów i firm przemysłowych (produkcyjnych) o wysokim stopniu dostosowania do wymogów gospodarki rynkowej,
- dobra pozycja miejscowych firm na rynkach międzynarodowych (duży eksport),
- duża wartość środków trwałych w przedsiębiorstwach,
- istniejące lotnisko blisko centrum miasta i wieloletnie tradycje lotnicze,
- przygraniczne położenie miasta,
- dobra dostępność komunikacyjna,
- istniejące zasoby ludzkie, dobrze wykształcona kadra,
- gęsta sieć placówek handlowych (drobny handel),
- silnie rozwinięta przedsiębiorczość,
- niska stopa bezrobocia (w samym mieście),
- walory krajoznawczo-historyczne (produkty turystyczne),
- relatywnie niskie koszty pracy (niska wysokość wynagrodzeń),

Słabe strony:

- niedorozwój układu komunikacyjnego miasta w zakresie komunikacji zewnętrznej jak i wewnętrznej,
- peryferyjne położenie miasta w stosunku do głównych centrów życia gospodarczego Polski,
- brak wykorzystania lotniska w zakresie gospodarczo-turystycznym dla małych i średnich samolotów,
- brak banku terenów budowlanych i terenów pod rozwój handlu i usług,
- brak przełożenia współpracy z miastami partnerskimi na inwestycje i szerszą współpracę gospodarczą,
- brak sprawnej komunikacji kolejowej lokalnej i zewnętrznej,

- niewystarczająca baza hotelowa (mała liczba obiektów i miejsc noclegowych),
- mała liczba turystów, w tym turystów zagranicznych,
- wysoki odsetek zatrudnionych w warunkach szkodliwych dla zdrowia,
- mała powierzchnia targowisk i stałych stoisk na targowiskach,

Szanse:

- duże zasoby dobrze wykształconej młodzieży (bezrobotnej),
- ożywienie gospodarcze w kraju,
- wzrost eksportu,
- wysoki poziom, zróżnicowanie i zaawansowanie przedsiębiorstw, powiązania z gospodarką światową,
- kapitał samorządowo-publiczno-prywatny,
- wejście Polski do UE, dostęp do funduszy strukturalnych na rozwój Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- wzrost branży turystycznej w kraju i zagranicą,
- przejęcie funkcji tranzytowych w kierunku Bieszczadów i Beskidu Niskiego,
- bliskość uzdrowisk i duża baza do wykorzystania,

Zagrożenia:

- migracja wykształconej młodzieży do najlepiej rozwiniętych ośrodków naukowo-przemysłowo-gospodarczych,
- zmniejszenie się liczby przedsiębiorstw przemysłowych w mieście w wyniku przeniesienia ich do specjalnych stref ekonomicznych,
- rozwój infrastruktury transportowej skierowany na największe ośrodki w kraju z pominięciem średnich i małych, ale dobrze rozwijających się miast, które nie leżą na głównych szlakach komunikacyjnych,
- niski poziom rozwoju gospodarczego kraju, wysokie bezrobocie,
- niski poziom zaufania inwestorów zagranicznych do stabilności prawnej, politycznej i pozycji ekonomicznej,
- brak perspektywy rozwoju dla przemysłu naftowego,
- starzenie się społeczeństwa, niski przyrost naturalny.

OBSZAR STRATEGICZNY C. SFERA SPOŁECZNA

Silne strony:

- przygraniczne położenie miasta,
- istniejący w mieście Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II,
- nowo oddana do użytku nowoczesna Hala Widowiskowo-Sportowa,
- bogata oferta edukacyjna, wysoki poziom szkolnictwa,
- istnienie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej,
- istniejące zasoby ludzkie, dobrze wykwalifikowana kadra,
- niska stopa bezrobocia rejestrowanego (w mieście),
- dobry dostęp do służby zdrowia,
- gęsta sieć aptek,
- niski wskaźnik śmiertelności niemowląt,
- dobre warunki mieszkaniowe (wysoka przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań, małe zagęszczenie mieszkańców, dobry standard),
- wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego (niska liczba przestępstw, wypadków drogowych, ofiar),
- korzystna struktura studiujących wg. rodzaju studiów (wysoki odsetek studentów studiów dziennych),
- wysoki poziom zaopatrzenia bibliotek i czytelnictwa,
- duża liczba miejsc kinowych i dostęp do sztuki filmowej,

Słabe strony:

- niekorzystna sytuacja demograficzna (m.in. w zakresie liczny małżeństw i urodzeń),
- niedorozwój układu komunikacyjnego miasta w zakresie komunikacji zewnętrznej jak i wewnętrznej,
- wysokie ujemne saldo migracji, odpływ wykształconej młodzieży,
- peryferyjne położenie miasta w stosunku do głównych ośrodków życia gospodarczego w Polsce,

- brak koordynacji i właściwej współpracy z sąsiednimi powiatami, gminami, miastami,
- brak rozwiniętej współpracy międzynarodowej z miastami partnerskimi,
- brak zorganizowanych terenów zielonych: parki, skwery (brak dzielnicowych centrów rekreacyjnych),
- brak sprawnej komunikacji kolejowej lokalnej i zewnętrznej,
- niewystarczająca baza rekreacyjno-sportowa i kulturalna,
- niski poziom miejscowego sportu (mała liczba ćwiczących w klubach sportowych i liczba zarejestrowanych zawodników),
- mała liczebność społeczności studenckiej,

Szanse:

- dalszy rozwój szkolnictwa wyższego i rozbudowa infrastruktury towarzyszącej,
- rozwój trzeciego sektora w mieście,
- kapitał samorządowo-publiczno-prywatny,
- istniejąca baza sportowo-rekreacyjna i obiekty towarzyszące,
- rozwój instytucji kultury ich wzmocnienie i nadanie rangi ponadregionalnej,
- rozwój instrumentów finansowania budownictwa mieszkaniowego,
- organizacja festiwali sztuk Fredrowskich,
- wejście Polski do UE, dostęp do funduszy strukturalnych na projekty społeczne,
- współpraca między samorządami na szczeblu lokalnym i regionalnym, powielanie najlepszych wzorców pomiędzy samorządami,

Zagrożenia:

- migracja wykształconej młodzieży do najlepiej rozwiniętych ośrodków naukowo-przemysłowo-gospodarczych,
- opóźnienia w przygotowaniu prawa wykonawczego dla właściwej absorpcji środków pochodzących z UE (współpraca pub. – prawna, MŚP),
- niski poziom rozwoju gospodarczego kraju, wysokie bezrobocie,
- marginalizacja roli Krosna przez władze wojewódzkie,
- starzenie się społeczeństwa, niski przyrost naturalny.

OBSZAR STRATEGICZNY D. EKOLOGIA

Silne strony:

- dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w mieście,
- istniejąca oczyszczalnia ścieków, Zakład Unieszkodliwiania Odpadów,
- wysoki odsetek odpadów poddawanych recyklingowi,
- duże zasoby wody,
- wysokie zużycie gazu w gospodarstwach domowych,

Słabe strony:

- brak koordynacji i właściwej współpracy z sąsiednimi powiatami, gminami, miastami,
- częściowa regulacja rzeki Wisłok i potoku Lubatówka,
- brak zorganizowanych terenów zielonych: parki, skwery (brak dzielnicowych centrów rekreacyjnych),
- niedostateczne wykorzystanie czystych źródeł energii odnawialnej,
- niski stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych,
- mała liczba pomników przyrody,
- niskie nakłady inwestycyjne na ochronę przyrody,
- niskie nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną,
- niewystarczająca infrastruktura sieci kanalizacyjnej,
- brak pełnego rozdziału kanalizacji sanitarnej i deszczowej,

Szanse:

- wejście Polski do UE, dostęp do funduszy strukturalnych,
- współpraca między samorządami na szczeblu lokalnym i regionalnym, powielanie najlepszych wzorców pomiędzy samorządami,
- wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,

Zagrożenia:

- likwidacja powiatu grodzkiego i włączenie Krosna do powiatu ziemskiego,
- opóźnienia w przygotowaniu prawa wykonawczego dla właściwej absorpcji środków pochodzących z UE (współpraca pub. – prawna),
- mała liczba zachęt finansowo-prawnych dla inwestycji ekologicznych.

OBSZAR STRATEGICZNY E. WIZERUNEK

Silne strony:

- atrakcyjne, zabytkowe centrum miasta,
- powszechna znajomość miasta i jego lokalizacji na mapie kraju,
- wieloletnie tradycje lotnicze,
- silna identyfikacja Krosna ze szkłem,
- dobra współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi,
- walory krajoznawczo-historyczne,
- położenie w bliskiej odległości do atrakcyjnych obszarów górskich,
- wysoki poziom zróżnicowania i zaawansowania krośnieńskich przedsiębiorstw, powiązania z gospodarką światową,
- relatywnie wysoki poziom budżetu miasta na 1 mieszkańca (zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków),

Słabe strony:

- niedorozwój układu komunikacyjnego miasta w zakresie komunikacji zewnętrznej jak i wewnętrznej,
- peryferyjne położenie miasta w stosunku do głównych centrów życia gospodarczego Polski,
- brak koordynacji i właściwej współpracy z sąsiednimi powiatami, gminami, miastami,
- brak rozwiniętej współpracy międzynarodowej z miastami partnerskimi,
- brak zorganizowanych terenów zielonych: parki, skwery (brak dzielnicowych centrów rekreacyjnych),

- niewykorzystana szansa na rozwój sportów lotniczych,
- brak sprawnej komunikacji kolejowej lokalnej i zewnętrznej,
- niedostateczna ogólnopolska promocja, reklama miasta,
- zbyt niski udział dochodów własnych w budżecie miasta,

Szanse:

- rozwój trzeciego sektora w mieście,
- rozwój instytucji kultury ich wzmocnienie i nadanie rangi ponadregionalnej,
- rozwój działań promocyjnych,
- organizacja festiwali sztuk Fredrowskich, promocja Krosna z wykorzystaniem zamku,
- wypromowanie Krosna, jako miejsca sympozjów i konferencji związanych z branżą energetyczną,
- wejście Polski do UE, dostęp do funduszy strukturalnych,
- wzrost branży turystycznej w kraju i zagranicą,
- przejęcie funkcji tranzytowych w kierunku Bieszczadów i Beskidu Niskiego,
- współpraca między samorządami na szczeblu lokalnym i regionalnym, powielanie najlepszych wzorców pomiędzy samorządami,
- bliskość uzdrowisk,

Zagrożenia:

- likwidacja powiatu grodzkiego i włączenie Krosna do powiatu ziemskiego,
- migracja wykształconej młodzieży do najlepiej rozwiniętych ośrodków naukowo-przemysłowo-gospodarczych,
- opóźnienia w przygotowaniu prawa wykonawczego dla właściwej absorpcji środków pochodzących z UE (współpraca pub. – prawna, MŚP),
- zmniejszenie się liczby przedsiębiorstw przemysłowych w mieście w wyniku przeniesienia ich do specjalnych stref ekonomicznych,
- rozwój infrastruktury transportowej skierowany na największe ośrodki w kraju z pominięciem średnich i małych, ale dobrze rozwijających się miast, które nie leżą na głównych szlakach komunikacyjnych,

- marginalizacja roli Krosna przez władze wojewódzkie,
- zbyt niski udział dochodów własnych w budżecie miasta (uzależnienie od subwencji),
- mylenie Krosna z Krosnem Odrzańskim.

2. DRZEWO STRATEGII ROZWOJU MIASTA KROSNA

2.1. Sformułowanie wizji miasta Krosna – ścieżka dojścia

W krajach, gdzie kwitnie demokracja obywatelska większość jednostek samorządowych ma formalne sformułowania wizji czy misji.

Koncepcja wizji, i utożsamienia się z nią dotyczy wszystkich aspektów kierunku rozwoju miasta. Gdy członkowie społeczności lokalnej rozumieją i wierzą w jasno sprecyzowane cele i strategię rozwoju miasta oraz widzą, jak inni wnoszą swój wkład w jej wzrost, przynosi to duży efekt motywacyjny. Należy jednak wyraźnie odróżnić fakt posiadania takiego dokumentu od poczucia wizji, dążenia do jej realizacji. Utożsamienie się z wizją jest istotne, jeśli członkowie społeczności lokalnej mają wierzyć w ukierunkowany rozwój swojej gminy – muszą mieć poczucie, że władze i instytucje ich miasta istnieją po to, żeby coś osiągnąć.

Optymalnie jest, gdy wizja możliwie zawiera wszystkie z niżej przedstawionych elementów:

- Cel – po co istniejemy, jaki jest sens naszego istnienia?
- Strategia – domeny działalności miasta, pozycje jakie chcemy zajmować, w czym jesteśmy lepsi od konkurencji?
- Wartości – w co wierzymy, co popieramy?
- Standardy zachowań – jakie są główne schematy zachowań społeczności lokalnej?

Z drugiej strony warto jest postarać się o to, żeby wizja została sformułowana w zwięzły, najlepiej hasłowy sposób. Stworzona w trakcie warsztatów strategicznych wizja miasta Krosna wydaje się dobrze spełniać oba postulaty.

Spośród licznych propozycji wizji miasta będących efektem pracy grupowej podczas sesji i warsztatów strategicznych bądź zgłaszanych przez pojedyncze osoby, w końcowej fazie wytypowano osiem wariantów spełniających w największym stopniu postulat poprawnie sformułowanej wizji, a następnie poddano je procedurze głosowań w celu wyboru ostatecznej wizji miasta w 2013 roku.

Lista ośmiu wariantów wizji miasta:

1. Krosno – historyczna stolica Podkarpacia. To ośrodek gospodarczy, kulturalny i naukowy, który wykorzystując przygraniczne położenie, tradycje kulturalne i gospodarcze, przedsiębiorczość i wiedzę mieszkańców, dąży do trwałego i zrównoważonego rozwoju.
2. Krosno – historyczna stolica Podkarpacia. Zachowując tradycję i wykorzystując swoje przygraniczne położenie, rozwija się prężnie, zapewniając mieszkańcom wysoki standard życia i możliwość wszechstronnego rozwoju.
3. Krosno to ważny i prężny ośrodek gospodarczy i kulturalny na Podkarpaciu. Zachowując tradycję i wykorzystując swoje przygraniczne położenie, rozwija się prężnie, zapewniając mieszkańcom wysoki standard życia i możliwość wszechstronnego rozwoju.
4. Miasto Krosno – historyczna stolica Podkarpacia w drodze do dynamicznego i zrównoważonego rozwoju.
5. Krosno – historyczna stolica Podkarpacia, znany ośrodek przemysłu szklarskiego, naftowego i lotniczego. Miasto tradycji i nowoczesnych technologii, otwarte na rozwój przedsiębiorczości, nauki i kultury, zapewniające mieszkańcom godne warunki życia i udział we współdecydowaniu o losach miasta.
6. Królewskie miasto Krosno, pełne historii i nowoczesnego przemysłu, miasto ludzi młodych, wykształconych i gospodarnych dających podstawę dalszego dynamicznego rozwoju gospodarczego i społecznego.
7. Krosno – historyczna stolica Podkarpacia, miasto przyszłości, znany ośrodek przemysłu szklarskiego, naftowego i lotniczego. Miasto tradycji i nowoczesnych technologii, otwarte na rozwój przedsiębiorczości, nauki i kultury, zapewniające mieszkańcom tereny budowlane i przemysłowe, a także bezpieczeństwo, godne warunki życia i udział we współdecydowaniu o losach swojego miasta.
8. Krosno to ważny dla Podkarpacia, stale rozwijający się ośrodek gospodarczy, naukowy i kulturalny, który wykorzystując korzystne położenie geograficzne, dziedzictwo kulturowe, opierając się na gospodarności, przedsiębiorczości, wiedzy i aktywności mieszkańców stwarza coraz lepsze warunki do życia, pracy i rozwoju.

W wyniku serii głosowań, przyjęto (z wyraźną przewagą) 8 (ósmo) wariant wizji Miasta Krosna w brzmieniu:

Krosno to ważny dla Podkarpacia, stale rozwijający się ośrodek gospodarczy, naukowy i kulturalny, który wykorzystując korzystne położenie geograficzne, dziedzictwo kulturowe, opierając się na gospodarności, przedsiębiorczości, wiedzy i aktywności mieszkańców stwarza coraz lepsze warunki do życia, pracy i rozwoju.

2.2. Sformułowanie celów strategicznych

Przy formułowaniu celów strategicznych, przyjęto zasadę, że będą one konstruowane oddzielnie dla najważniejszych strategicznych obszarów (domen). Uniknięto w ten sposób skomplikowanych, wielopłaszczyznowych celów. Uzyskano zaś klarowność i spójność celów w poszczególnych, obszarach (domenach) strategicznych miasta:

A. Ład przestrzenny

Krosno – miasto szans rozwojowych. Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju Krosna poprzez uporządkowanie przestrzeni miejskiej, wyznaczenie kluczowych stref, opracowanie i uchwalenie planów, budowę efektywnego układu komunikacyjnego oraz udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych.

B. Przedsiębiorczość

Krosno – miasto sukcesu gospodarczego. Wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału tkwiącego w ludziach dla dynamicznego rozwoju małych i średnich firm tradycyjnego i nowoczesnego przemysłu, turystyki i innych usług dla wzrostu zamożności mieszkańców miasta i zmniejszenia bezrobocia.

C. Sfera społeczna

Krosno – miasto zadowolonych mieszkańców. Zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa, stworzenie warunków dla pełnego rozwoju osobistego, szerokie udostępnienie atrakcyjnej oferty zagospodarowania wolnego czasu. Podnoszenie rangi Krosna jako regionalnego ośrodka kultury, nauki i sportu.

D. Ekologia

Krosno – miasto czyste i zdrowe. Osiągnięcie wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców i dużej ilości innowacyjnych wdrożeń z zakresu ochrony środowiska.

E. Wizerunek

Krosno – miasto znane, lubiane i szanowane. Podniesienie rangi miasta w regionie. Kształtowanie wizerunku Krosna jako miasta przyjaznego, otwartego na współpracę, mającego licznych partnerów i sympatyków w kraju i zagranicą.

2.3. Określenie „kierunków działań” w ramach poszczególnych celów strategicznych

A. Ład przestrzenny

Krosno – miasto szans rozwojowych. Stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju Krosna poprzez uporządkowanie przestrzeni miejskiej, wyznaczenie kluczowych stref, opracowanie i uchwalenie planów, budowę efektywnego układu komunikacyjnego oraz udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych.

A.1. tworzenie ładu urbanistycznego i architektonicznego
A.2. dbałość o estetykę miasta
A.3. rewitalizacja zespołu staromiejskiego
A.4. zarządzanie terenów zielonych
A.5. budowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych
A.6. budowa i przebudowa newralgicznych obiektów infrastruktury drogowej
A.7. zwiększenie ilości miejsc parkingowych w mieście
A.8. udostępnienie nowych terenów inwestycyjnych
A.9. udział w modernizacji infrastruktury lotniska wraz z zapleczem i przyległymi terenami

B. Przedsiębiorczość

Krosno – miasto sukcesu gospodarczego. Wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału tkwiącego w ludziach dla dynamicznego rozwoju małych i średnich, firm tradycyjnego i nowoczesnego przemysłu, turystyki i innych usług dla wzrostu zamożności mieszkańców miasta i zmniejszenia bezrobocia.

B.1. eliminowanie barier w prowadzeniu działalności gospodarczej
B.2. rozwój instytucji otoczenia biznesu i poprawa ich funkcjonowania
B.3. stworzenie zaplecza dla „inkubowania” nowych przedsiębiorstw
B.4. podejmowanie wspólnych działań przez samorząd i lokalnych przedsiębiorców
B.5. stworzenie systemu pozyskiwania i obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych
B.6. wspieranie rozwojowych branż przemysłu: szklarskiego, lotniczego, mechanicznego i meblarskiego
B.7. odtworzenie tradycyjnych gałęzi przemysłu i rzemiosła: tkactwa, obuwnictwa
B.8. rozwój infrastruktury turystycznej i sektora usług

B.9. rozwój edukacji przedsiębiorczości
B.10. ukierunkowanie edukacji pod kątem potrzeb rynku pracy i przedsiębiorców
B.11. międzynarodowa współpraca w zakresie wymiany doświadczeń między przedsiębiorcami
B.12. udoskonalenie systemu informacji i promocji gospodarczej miasta

C. Sfera społeczna

Krosno – miasto zadowolonych mieszkańców. Zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa, stworzenie warunków dla pełnego rozwoju osobistego, szerokie udostępnienie atrakcyjnej oferty zagospodarowania wolnego czasu. Podnoszenie rangi Krosna jako regionalnego ośrodka kultury, nauki i sportu.

C.1. przeciwdziałanie bezrobociu
C.2. zwiększenie skuteczności działań służb porządkowych i ratowniczych
C.3. wdrożenie systemu pomocy dla grup defaworyzowanych
C.4. przeciwdziałanie patologiom
C.5. utrzymanie dostępności do świadczeń medycznych
C.6. modernizacja systemu miejskiej komunikacji publicznej
C.7. równomierny rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej w mieście
C.8. rozwój bazy dla działalności kulturalnej
C.9. rozwój funkcji kulturalnych, w szczególności wystawienniczych i koncertowych
C.10. rozwój Krosna jako regionalnego ośrodka szkolnictwa i nauki
C.11. unowocześnianie systemu edukacji i bazy edukacyjnej dla potrzeb szkolnictwa
C.12. pielęgnowanie kształcenia w tradycyjnych zawodach
C.13. wspieranie kształcenia ustawicznego
C.14. wspieranie osób wybitnie uzdolnionych
C.15. zwiększenie zasobów mieszkaniowych gminy (budownictwo mieszkaniowe i socjalne)
C.16. współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań w sferze społecznej

D. Ekologia

Osiągnięcie wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców i dużej ilości innowacyjnych wdrożeń z zakresu ochrony środowiska.

D.1. uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście
D.2. optymalizacja zużycia wody
D.3. ograniczenie wszelkich emisji zanieczyszczających środowisko
D.4. modernizacja technologii ogrzewania i szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych
D.5. zaawansowana organizacyjnie i technologicznie gospodarka odpadami
D.6. rekultywacja terenów zdegradowanych
D.7. współudział w systemie zabezpieczeń przeciwpowodziowych
D.8. wspieranie gospodarstw ekologicznych oraz upraw lnu i biomasy energetycznej
D.9. doskonalenie form edukacji ekologicznej mieszkańców
D.10. informowanie o stanie środowiska i promowanie osiągnięć miasta z zakresu ekologii
D.11. wdrożenie modelowych rozwiązań z zakresu opieki nad zwierzętami
D.12. udział w tworzeniu ponadregionalnego ośrodka badawczo-rozwojowego energii odnawialnych

E. Wizerunek

Krosno – miasto znane, lubiane i szanowane. Podniesienie rangi miasta w regionie. Kształtowanie wizerunku Krosna jako miasta przyjaznego, otwartego na współpracę, mającego licznych partnerów i sympatyków w kraju i zagranicą.

E.1. dbanie o estetyczny wygląd miasta
E.2. promowanie osiągnięć tradycyjnych branż gospodarki identyfikowanych z miastem Krosnem
E.3. kreowanie korzystnego wizerunku miasta w Polsce i zagranicą
E.4. współpraca z autorytetami i środowiskami sympatyzującymi z Krosnem
E.5. współpraca z organizacjami społecznymi w zakresie wykorzystania ich osiągnięć do promocji miasta
E.6. wykreowanie i zwiększenia rangi najważniejszych imprez cyklicznych odbywających się w mieście
E.7. stałe doskonalenie funkcjonowania urzędów i instytucji publicznych
E.8. rozwój współpracy i partycypacji obywatelskiej mieszkańców miasta

E.9. skuteczne aplikowanie o środki zewnętrzne
--

E.10. rozwój współpracy międzynarodowej z miastami partnerskimi
---

3. ZESTAWIENIE KLUCZOWYCH ZADAŃ

Zgodnie z przyjętą metodologią, poniżej zestawiono 45 kluczowych zadań, których realizacja w latach 2004–2013 będzie miała fundamentalne znaczenie dla rozwoju miasta Krosna. Kluczowe zadania zostały zaprezentowane w układzie odpowiadającym drzewu strategii. Pełna lista zadań inwestycyjnych miasta została zawarta w Planie Rozwoju Lokalnego m. Krosna na lata 2004–2013.

3.1. Lista zadań

Obszar strategiczny A. Infrastruktura

1. budowa drugiej nitki obwodnicy, wraz z budową przejścia podziemnego do osiedla Traugutta pod obwodnicą i tunelu
2. przebudowa ulic i skrzyżowań łączących się z drogą krajową nr 28
3. opracowanie planu budowy parkingów i polityki parkingowej w mieście
4. modernizacja ul. Łukasiewicza do ul. Niepodległości z przedłużeniem do ul. Witosza i do drogi G4
5. sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całego miasta, zgodnie z wieloletnim programem¹
6. budowa mostu przy ulicy Asnyka
7. budowa mostu przy ulicy Konopnickiej
8. budowa drogi G4 łączącej ul. Jana Pawła II z ulicami Bieszczadzką i Korczyńską
9. utworzenie Parku Kulturowego na obszarze zespołu staromiejskiego
10. opracowanie kompleksowego studium zagospodarowania i wykorzystania lotniska
11. wyznaczenie, udostępnienie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w dzielnicy Turaszówka i Białobrzegi

---

¹Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Zał. 1

Obszar strategiczny B. Przedsiębiorczość

12. organizacja cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami
13. utrzymanie systemu pomocowego dla przedsięwzięć inwestycyjnych
14. dokapitalizowanie funduszu poręczeń kredytowych i stworzenie funduszu mikro-pożyczek
15. wyznaczenie nowej lokalizacji dla targowiska miejskiego
16. budowa hotelu w przy hali sportowej

Obszar strategiczny C. Sfera społeczna

17. utworzenie centrum rekreacyjno-sportowego przy ul Bursaki (m.in. lodowisko, kryta pływalnia, skate park)
18. stworzenie systemu ścieżek i tras rowerowych w powiązaniu z gminami ościennymi
19. budowa boisk sportowych w dzielnicach; Suchodół, Polanka, Krościenko Niżne, Białobrzegi, Os. Traugutta i Os. Markiewicza
20. budowa krytej pływalni przy SP 14
21. modernizacja basenu w dzielnicy Turaszówka
22. utworzenie regionalnego Centrum Pogranicza – przebudowa Krośnieńskiego Domu Kultury
23. budowa lokali mieszkalnych i socjalnych
24. budowa miejskiego systemu teleinformatycznego z monitoringiem
25. adaptacja terenu pomiędzy BWA a PWSZ (wykorzystanie piwnic i tarasu widokowego)
26. rozbudowa ośrodka sportowego w Czarnorzekach
27. utworzenie Centrum Rzemiosła (żywa wystawa tkactwa, Iniarstwa, koronkarstwa)
28. utworzenie Krośnieńskiego Centrum Integracji Społecznej

Obszar strategiczny D. Ekologia

29. budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów przy ulicy Białoברzeskiej wraz z systemem odbioru i zagospodarowania odpadów
30. rozdział kanalizacji sanitarnej od deszczowej
31. budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Białoברzegi
32. budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Turaszówka
33. dokończenie budowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej w pozostałych dzielnicach
34. modernizacja kotłowni w celu ograniczenia emisji spalin
35. zagospodarowanie Bulwaru Lubatówki, z budową ścieżki ekologicznej
36. współdziałanie w systemie zabezpieczeń przeciwpowodziowych Lubatówki i Wisłoka
37. budowa schroniska dla zwierząt przy ul. Białoברzeskiej
38. wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii do ogrzewania obiektów użyteczności publicznej (m.in. schronisko dla zwierząt, hala ośrodek rekreacyjno-sportowy Bursaki, basen Turaszówka)

Obszar strategiczny E. Wizerunek

39. utworzenie Forum Organizacji Pozarządowych
40. stworzenie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi dla realizacji niektórych zadań gminy
41. pozyskanie nowych miast partnerskich
42. podniesienie rangi najważniejszych imprez cyklicznych, takich jak: Międzynarodowe Zawody Balonowe, Festiwal Galicja, Karpackie Klimaty
43. czynne uczestnictwo miasta w Tour Salon w Poznaniu oraz w targach Lato w Warszawie
44. stworzenie Forum Krośnieńskiego w oparciu o miejski portal internetowy www.krosno.pl
45. wdrożenie i utrzymanie certyfikatu dla Systemu Zarządzania Jakością Urzędu Miasta

3.2. Programy operacyjne dla kluczowych zadań

W niniejszym rozdziale zestawiono szczegółowe opisy 45 kluczowych zadań składających się na Strategię Rozwoju m. Krosna na lata 2004–2013. Opisy zadań zostały dokonane w oparciu o zunifikowany szablon opisowy. Każdy opis zawiera następujące elementy:

Nazwa zadania – zgodna z nomenklaturą przyjętą w strukturze strategii. Należy pamiętać, że nazwy niekiedy mają charakter skrótów myślowych i mogą nie w pełni oddawać istotę zadania. Z kolei w innych przypadkach nazwa w sposób bardziej szczegółowy zawiera opis zadania.

Oznaczenie (symbol celu strategicznego/kierunku działania) – w celach porządkowych przyjęto dwuczłonowe oznaczenie. Pierwsza litera (A, B, C itd.) stanowi symbol celu strategicznego, cyfra (1, 2, 3 itd.), określa kolejny w danym celu kierunek działań, Uwaga: W całym drzewie strategii nie zachodzi hierarchiczność celów (cel pierwszy niekoniecznie jest ważniejszy od celu trzeciego).

Data rozpoczęcia/data zakończenia realizacji zadania. Przy ich określaniu, starano się podawać możliwie dokładne daty. Tylko w takim układzie możliwe jest prowadzenie skutecznej kontroli realizacji założeń strategii.

Jednostka koordynująca/wdrażająca – w każdym przypadku określono, jaki Wydział w Urzędzie Miasta jest odpowiedzialny za realizację zadania (ew. jaka instytucja spoza UM). Personalnie za realizację zadania i sporządzanie raportu z realizacji zadania w formie formularza zadania odpowiedzialny jest Kierownik danej jednostki, pełniący rolę koordynatora zadania. Odpowiedzialność ta jest wynikiem funkcji pełnionej w momencie przyjęcia strategii. W przypadku zmiany na stanowisku kierownika danego wydziału, zmienia się automatycznie osoba odpowiedzialna.

Orientacyjny koszt wdrożenia – jest rozumiany, jako ogół wydatków w ciągu okresu objętego niniejszą strategią, związanych z wdrożeniem zadania. Na tym etapie nie rozróżnia się kosztów w zależności od instytucji je ponoszącej. Z wiadomych względów kalkulacja ma charakter szacunkowy.

Wskaźnik rezultatu – określa sposób oceny efektu końcowego, z myślą o systemie kontroli realizacji strategii. Podaje on planowany (oczekiwany), bezpośredni efekt wdrożenia zadania.

I.p.	nazwa zadania	symbol celu strateg./kier. działań	data rozpoczęcia	data zakończenia	orientacyjny koszt projektu	jednostka koordynująca/wdrażająca	wskaźnik rezultatu
1	budowa drugiej nitki obwodnicy, wraz z budową przejścia podziemnego do osiedla Traugutta pod obwodnicą i tunelu	A.5.	2005	2011	120 000 000 – 145 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość wybudowanego odcinka, czas przejazdu tranzytowego przez miasto.
2	przebudowa ulic i skrzyżowań łączących się z drogą krajową nr 28	A.5.	2007	2011	20 000 000 – 30 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość wybudowanych odcinków, liczba wybudowanych i zmodernizowanych skrzyżowań, czas przejazdu tranzytowego przez miasto.
3	opracowanie planu budowy parkingów i polityki parkingowej w mieście	A.7.	2005	2005	20 000 – 35 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Dokument, uchwała Rady Miasta.
4	modernizacja ul. Łukasiewicza do ul. Niepodległości z przedłużeniem do ul. Witosa i do drogi G4	A.5.	2007	2013	25 000 000 – 28 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość zmodernizowanego odcinka, czas przejazdu tranzytowego przez miasto.
5	sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całego miasta, zgodnie z wieloletnim programem sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ²	A.1.	2004	2010	17 000 000 – 20 000 000	Wydział Rozwoju Miasta	Procent pokrycia obszaru miasta planami miejscowymi.
6	budowa mostu przy ulicy Asnyka	A.6.	2005	2006	4 000 000 – 4 500 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba obiektów mostowych, czas przejazdu tranzytowego przez miasto.
7	budowa mostu przy ulicy Kopnickiej	A.6.	2006	2007	6 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba obiektów mostowych, czas przejazdu tranzytowego przez miasto.

²Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Załącznik 1

l.p.	nazwa zadania	symbol celu strateg./kier. działań	data rozpoczęcia	data zakończenia	orientacyjny koszt projektu	jednostka koordynująca/wdrażająca	wskaźnik rezultatu
8	budowa drogi G4 łączącej ul. Jana Pawła II z ulicami Bieszczadzką i Korczyńską	A.5.	2008	2013	150 000 000 – 180 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość wybudowanego odcinka, czas przejazdu tranzytowego przez miasto.
9	utworzenie Parku Kulturowego na obszarze zespołu staromiejskiego	A.3.	2004	2011	800 000	Wydział Rozwoju Miasta	Obszar objęty parkiem, powierzchnia nowych nawierzchni, liczba obiektów małej architektury.
10	opracowanie kompleksowego studium zagospodarowania i wykorzystania lotniska	A.9.	2005	2006	60 000	Wydział Rozwoju Miasta	Dokument, uchwała Rady Miasta.
11	wyznaczenie, udostępnienie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych w dzielnicy Turaszówka i Białostrzegi	A.8.	2006	2009	10 000 000 – 15 000 000	Wydział Rozwoju Miasta	Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych.
12	organizacja cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami	B.4.	2004	2013	20 000	Wydział Rozwoju Miasta	Liczba spotkań, liczba uczestników.
13	utrzymanie systemu pomocowego dla przedsięwzięć inwestycyjnych	B.4.	2004	2013	?	Wydział Rozwoju Miasta	Liczba beneficjentów, wartość inwestycji bezpośrednich.
14	dokapitalizowanie funduszu poręczeń kredytowych i stworzenie funduszu mikro-pożyczek	B.2.	2005	2007	2 500 000	Wydział Rozwoju Miasta	Wartość kapitału, liczba i wartość udzielonych pożyczek i poręczeń, liczba beneficjentów.
15	wyznaczenie nowej lokalizacji dla targowiska miejskiego	B.3.	2008	2009	?	Wydział Rozwoju Miasta	Powierzchnia targowisk, liczba stałych punktów sprzedaży na targowiskach.
16	budowa hotelu w przy hali sportowej	B.8.	2006	2007	?	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba miejsc hotelowych, liczba udzielonych osobonoclegów.
17	utworzenie centrum rekreacyjno sportowego przy ul. Bursaki (m.in. lodowisko, kryta pływalnia, skate park)	C.7.	2006	2009	12 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba korzystających, przychody z biletów, liczba imprez sportowych.

l.p.	nazwa zadania	symbol celu strateg./kier. działań	data rozpoczęcia	data zakończenia	orientacyjny koszt projektu	jednostka koordynująca/wdrażająca	wskaźnik rezultatu
18	stworzenie systemu ścieżek i tras rowerowych w powiązaniu z gminami ościennymi	C.7.	2007	2010	2 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość ścieżek rowerowych w km.
19	budowa boisk sportowych w dzielnicach; Suchodół, Polanka, Krościenko Niżne, Białostrzegi, os. Traugutta i os. Markiewicza	C.7.	2006	2010	800 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba boisk sportowych, powierzchnia obiektów sportowych.
20	budowa krytej pływalni przy SP 14	C.7.	2005	2006	5 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba korzystających.
21	modernizacja basenu w dzielnicy Turaszówka	C.7.	2005	2006	9 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba korzystających.
22	utworzenie regionalnego Centrum Pogranicza – przebudowa Krośnieńskiego Domu Kultury	C.8.	2005	2006	30 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba korzystających, imprez, projektów, powierzchnia obiektów.
23	budowa lokali mieszkalnych i socjalnych	C.15.	2004	2013	10 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Towarzystwo Budownictwa Społecznego	Liczba i powierzchnia mieszkań.
24	budowa miejskiego systemu teleinformatycznego z monitoringiem	C.2.	2004	2006	900 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba przestępstw, czas reagowania w sytuacjach kryzysowych.
25	adaptacja terenu pomiędzy BWA a PWSZ (wykorzystanie piwnic i tarasu widokowego)	C.8.	2006	2008	4 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość zmodernizowanych ciągów pieszych, powierzchnia nowych obiektów.

l.p.	nazwa zadania	symbol celu strateg./kier. działań	data rozpoczęcia	data zakończenia	orientacyjny koszt projektu	jednostka koordynująca/wdrażająca	wskaźnik rezultatu
26	rozbudowa ośrodka sportowego w Czarnorzekach	C.7.	2004	2006	2 000 000 – 3 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Liczba korzystających, wpływ z biletów.
27	utworzenie Centrum Rzemiosła (żywa wystawa tkactwa, lniarstwa, koronkarstwa)	C.9.	2006	2007	900 000	Wydział Promocji, Kultury i Sportu	Liczba eksponatów, powierzchnia wystawowa, liczba odwiedzających.
28	utworzenie Krośnieńskiego Centrum Integracji Społecznej	C.3.	2005	2006	2 000 000	Wydział Edukacji i Spraw Społecznych	Liczba beneficjentów, liczba porad, powierzchnia obiektów.
29	budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów przy ulicy Biało-brzeskiej wraz z systemem odbioru i zagospodarowania odpadów	D.5.	2006	2010	5 000 000 – 8 000 000	Wydział Gosp. Komunalnej i Ochr. Środowiska	Stożenie odzysku surowców wtórnych z odpadów komunalnych.
30	rozdział kanalizacji sanitarnej od deszczowej	D.1.	2004	2011	11 000 000 – 13 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Wielkość ścieków nie oczyszczanych, długość rozdzielonej kanalizacji.
31	budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Biało-brzeży	D.1.	2004	2005	1 200 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość kanalizacji, liczba przyłączy, wielkość ścieków nie oczyszczanych.
32	budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Turaszówka	D.1.	2004	2006	1 800 000 – 2 500 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość kanalizacji, liczba przyłączy, wielkość ścieków nie oczyszczanych.
33	dokończenie budowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej w pozostałych dzielnicach	D.1.	2005	2007	15 000 000	Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Długość kanalizacji, liczba przyłączy. Wielkość ścieków nie oczyszczanych.
34	modernizacja kotłowni w celu ograniczenia emisji spalin	D.3.	2005	2008	2 000 000	Wydział Gosp. Komunalnej i Ochr. Środowiska	Wielkość zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (po redukcji).
35	zagospodarowanie Bulwaru Lubatówki, z budową ścieżki ekologicznej	D.7.	2005	2006	?	Wydział Gosp. Komunalnej i Ochr. Środowiska	Powierzchnia zagospodarowanego terenu, długość ścieżki edukacyjnej.

I.p.	nazwa zadania	symbol celu strateg./kier. działań	data rozpoczęcia	data zakończenia	orientacyjny koszt projektu	jednostka koordynująca/wdrażająca	wskaźnik rezultatu
36	współdziałanie w systemie zabezpieczeń przeciwpowodziowych Lubatówki i Wisłoka	D.7.	2007	2009	?	Wydział Gosp. Komunalnej i Ochr. Środowiska	Długość wałów, długość zabezpieczonego odcinka.
37	budowa schroniska dla zwierząt przy ul Białobrzeskiej	D.11.	2005	2006	?	Wydział Gosp. Komunalnej i Ochr. Środowiska, Wydział Inwestycji i Drogownictwa	Powierzchnia, liczba miejsc dla zwierząt.
38	wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii do ogrzewania obiektów użyteczności publicznej (m.in. schronisko dla zwierząt, hala ośrodek rekreacyjno-sportowy Bursaki, basen Turaszówka)	D.4.	2005	2010	1 700 000	Wydział Gosp. Komunalnej i Ochr. Środowiska	Liczba instalacji, liczba zainstalowanych urządzeń, oszczędność energii, moc urządzeń grzewczych.
39	utworzenie Forum Organizacji Pozarządowych	E.8.	2005	2005	?	Wydział Promocji, Kultury i Sportu	Liczba uczestników.
40	stworzenie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi dla realizacji niektórych zadań gminy	E.8.	2005	2005	?	Wydział Promocji, Kultury i Sportu	Wartość zadań społecznych powierzonych organizacjom pozarządowym.
41	pozyskanie nowych miast partnerskich	E.10.	2004	2006	?	Wydział Promocji, Kultury i Sportu	Liczba „czynnych” miast partnerskich, wartość wspólnych projektów.
42	podniesienie rangi najważniejszych imprez cyklicznych, takich jak: Międzynarodowe Zawody Balonowe, Festiwal Galicja, Karpackie Klimaty	E.6.	2004	2013	?	Wydział Promocji, Kultury i Sportu	Liczba imprez, liczba uczestników, liczba widzów, liczba transmisji medialnych.

l.p.	nazwa zadania	symbol celu strateg./kier. działań	data rozpoczęcia	data zakończenia	orientacyjny koszt projektu	jednostka koordynująca/wdrażająca	wskaźnik rezultatu
43	czynne uczestnictwo miasta i powiatu w Tour Salon w Poznaniu oraz Lato w Warszawie	E.3.	2005	2013	300 000	Wydział Promocji, Kultury i Sportu	Liczba imprez, liczba odwiedzających.
44	stworzenie Forum Krośnieńskiego w oparciu o miejski portal Internetowy www.krosno.pl	E.8.	2004	2004	4 000	Wydział Promocji, Kultury i Sportu	Liczba uczestników, liczba komentarzy, liczba odwiedzin.
45	wdrożenie i utrzymanie certyfikatu dla Systemu Zarządzania Jakością Urzędu Miasta	E.7.	2004	2013	?	Wydział Organizacyjny, Zarządzania Kadrami i Kontroli	Wskaźnik satysfakcji obywateli, długość postępowania administracyjnego.

4. MONITOROWANIE I WDRAŻANIE STRATEGII

4.1. Wdrażanie strategii rozwoju

Planowanie strategiczne jest procesem ciągłym. Dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w Strategii rozwoju miasta będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostaną warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji. Organem nadzorującym realizację Strategii rozwoju miasta jest Rada Miasta. Odpowiedzialny za wykonanie ujętych w Strategii założeń Prezydent Miasta, będzie przedkładał Radzie Miasta coroczne sprawozdania z realizacji celów strategicznych z rozbiem na kierunki działań i zadania oraz Raportem o stanie miasta w układzie czteroletnim. Sprawozdawczość dla procesu wdrażania i weryfikacji Strategii rozwoju miasta zostanie skoordynowana ze Sprawozdaniem z wykonania budżetu oraz Raportem o stanie miasta. Sprawozdania z realizacji Strategii rozwoju miasta będą stanowiły wyodrębnioną część wymienionych dokumentów.

Poza funkcją nadzorczą, wyłączną kompetencją Rady Miasta będzie uchwalanie zmian w zapisach Strategii. Procedurę zmiany uchwały regulują przepisy prawa wewnętrznego.

Prezydent Miasta Krosna będzie realizował zapisy strategii poprzez:

- nadzór nad realizacją działań operacyjnych w oparciu o sprawozdania i bieżące wnioski komórki Urzędu, odpowiedzialnej za monitorowanie wdrażania Strategii rozwoju miasta,
- podejmowanie czynności, zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji działania operacyjne, a w szczególności uwzględnianie zadań, wynikających programu operacyjnego w projekcie budżetu i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym oraz Planie Rozwoju Lokalnego oraz pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, np. funduszy z programów unijnych, wkładu własnego inwestorów zewnętrznych,
- nawiązywanie współpracy z partnerami w realizacji działań operacyjnych, wymagających zaangażowania innych podmiotów, m.in.: organów samorządowych innych gmin lub powiatów, samorządu województwa, instytucji naukowych i państwowych, instytucji administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców.

Prezydent Miasta we współpracy z Wydziałem Rozwoju Miasta i z zewnętrznym Komitetem ds. Strategii będzie również identyfikował potrzeby zmian zapisów strategii w oparciu o wnioski wydziałów i jednostek oraz wyniki analizy Stanu Miasta i podsumowania realizacji Strategii. Propozycje weryfikacji strategii przedstawiane będą Radzie Miasta, zgodnie z procedurą wprowadzania zmiany do uchwały, uregulowaną w przepisach wewnętrznym.

Na wszystkich etapach wdrażania Strategii musi zostać zapewniona ścisła współpraca pomiędzy koordynatorami, odpowiedzialnymi za wdrażanie poszczególnych kierunków działań w warstwie operacyjnej (począwszy od planowania i prac przygotowawczych do zakończenia realizacji), a Wydziałem Rozwoju Miasta jako wewnętrznym organem UM odpowiedzialnym za monitoring realizacji zapisów Strategii i analizę stanu miasta oraz organem zewnętrznym kontrolno-doradczym, jakim jest Komitet ds. Strategii. Narzędziem współpracy i przepływu informacji będą formularze zadań oraz formularze sprawozdawcze z realizacji kierunków działań strategicznych składane corocznie przez koordynatorów w odpowiednim Wydziale odpowiedzialnym za sporządzenie raportu z realizacji danego celu strategicznego. Na podstawie informacji zawartych w formularzach oraz w oparciu o bieżące konsultacje z koordynatorami, Naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta będzie miał możliwość:

- sygnalizowania Prezydentowi Miasta problemów dotyczących realizacji poszczególnych działań, tj. konieczności wykonania ekspertyz, badań, studiów wykonalności, opracowań planistycznych, potrzeby poszukiwania partnerów i dodatkowych środków finansowych, konieczności powołania zespołów zadaniowych lub przeprowadzenia konsultacji społecznych, rezerwowania środków budżetowych na przedsięwzięcia wspomagające realizację działań operacyjnych, odpowiednio do zidentyfikowanego zapotrzebowania,
- monitorowania zadań ujętych w harmonogramie realizacji działań operacyjnych pod kątem ich odzwierciedlenia w planach budżetowych oraz w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. Zadania zgłoszone do WPI i projektu budżetu, związane z realizacją Strategii rozwoju miasta, opatrywane będą symbolem zadania. Procedurę zgłaszania zadań do budżetu miasta i Wieloletniego Planu Inwestycyjnego określają przepisy wewnętrzne.

I.p.	zadania	odpowiedzialni	termin realizacji	źródła środków
1	Przedłożenie Projektu Strategii Rozwoju m. Krosna poszczególnym Komisjom Rady Miasta	Prezydent Miasta	25.10.2004	–
2	Przedłożenie Strategii Rozwoju m. Krosna Radnym Miasta Krosna	Prezydent Miasta	15.11.2004	–
3	Uchwalenie Strategii Rozwoju m. Krosna na sesji Rady Miasta	Rada Miasta	26.11.2004	–

I.p.	zadania	odpowiedzialni	termin realizacji	źródła środków
4	Przesłanie uchwalonej Strategii Rozwoju m. Krosna do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, Wojewody Podkarpackiego	Sekretarz Miasta	15.12.2004	Budżet Miasta
5	Umieszczenie Strategii Rozwoju m. Krosna w BIP i na stronie www.krosno.pl	Naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta	15.12.2004	Budżet Miasta
6	Realizacja strategii i kluczowych zadań zgodnie z harmonogramem przyjętym w programach operacyjnych	Prezydent Miasta	2004–2013	Budżet Miasta, Powiatu, Sejmiku Wojewódzkiego, Budżet Państwa, fundusze Strukturalne, WFOŚ i NFOŚ
7	Monitorowanie strategii i kluczowych zadań zgodnie z harmonogramem przyjętym w programach operacyjnych	Komitet ds. Strategii + Wydział Rozwoju Miasta	2004–2013	Budżet Miasta

4.2. Monitorowanie strategii rozwoju

Monitorowanie wdrażania Strategii Rozwoju m. Krosna jest podstawowym warunkiem realizacji celów określonych w tym dokumencie. Monitoring ten służyć ma kontroli postępu realizacji kierunków działań oraz konkretnych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi oraz przyjętym tłem porównawczym. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji miasta, regionu i kraju.

Wdrażanie Strategii leży po stronie władz samorządowych. Podobnie jednak jak w fazie tworzenia, uspołecznienie procesów związanych z jej realizacją jest kluczowym czynnikiem, który przyczyniał się będzie do sukcesu.

Wydziałem Urzędu Miasta odpowiedzialnym za monitoring Strategii Rozwoju Miasta będzie Wydział Rozwoju Miasta. W celu zapewnienia wsparcia merytorycznego

oraz uspołecznienie procesu monitoringu Strategii Rozwoju Miasta Krosna, Prezydent Miasta powoła kilkusobowy Komitet ds. Strategii, złożony z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych.

Komitet we współpracy z Wydziałem Rozwoju Miasta i w oparciu o zapisy strategii określi szczegółowe terminy wykonania poszczególnych zadań oraz liczbowe wskaźniki osiągnięcia zakładanych efektów w ujęciu rocznym i docelowym. Poprzez dobór właściwych wskaźników, mierzalnych i dostępnych w statystyce publicznej lub w wewnętrznym systemie sprawozdawczości Urzędu Miasta, możliwe będzie efektywne monitorowanie procesu wdrażania strategii rozwoju.

Podstawą monitorowania efektywności wdrażania zapisów Strategii Rozwoju Miasta będą mierniki określone dla wszystkich przyjętych do realizacji celów strategicznych, kierunkowych oraz działań operacyjnych. Do oceny skuteczności zarządzania procesem wdrażania Strategii rozwoju miasta należy przyjąć model oparty o CAF – Common Assessment Framework, wykorzystując mierniki przyjęte dla poszczególnych celów strategicznych. Rozwiązanie organizacyjne dla procesu wdrażania i weryfikacji Strategii rozwoju miasta znajdują swoje odzwierciedlenie w aktach prawa wewnętrznego, regulujących kompetencje i obowiązki Samorządu Miasta oraz strukturę organizacyjną Urzędu Miasta Krosna.

Każdego roku odpowiedzialne komórki organizacyjne (Wydziały UM) składać będą sprawozdania z realizacji celów strategicznych. Przyjęto zasadę, że pięć sprawozdań z realizacji poszczególnych celów (z uwzględnieniem realizacji poszczególnych kierunków działań) będzie przygotowane w konkretnych Wydziałach Urzędu Miasta wg. formatu opracowanego przez Komitet ds. Strategii. W miarę potrzeb pozostałe Wydziały zostaną objęte obowiązkiem sporządzenia raportów cząstkowych z zakresu objętego kompetencją merytoryczną (na podstawie Regulaminu Organizacyjnego), które wejdą w skład raportu z realizacji danego celu strategicznego.

- Obszar strategiczny A Infrastruktura: Wydział Inwestycji i Drogownictwa, Wydział Rozwoju Miasta
- Obszar strategiczny B Przedsiębiorczość: Wydział Rozwoju Miasta
- Obszar strategiczny C Sprawy Społeczne: Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, Wydział Promocji, Kultury i Sportu
- Obszar strategiczny D Ekologia: Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
- Obszar strategiczny E Wizerunek: Wydział Promocji, Kultury i Sportu

W dalszej kolejności raporty z realizacji celów strategicznych zostaną przekazane przez wyznaczone wydziały do scalenia przez Wydział Rozwoju, a następnie do oceny przez Komitet ds. Strategii. Po uzyskaniu opinii Komitetu ds. Strategii końcowe roczne sprawozdanie z realizacji strategii Rozwoju Miasta będzie składane przez Prezydenta Miasta, Radzie Miasta i opinii publicznej.

Monitoring realizacji Strategii Rozwoju m. Krosna umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych zadań dla życia społeczno-gospodarczego miasta. Samorząd m. Krosna, organizujący i koordynujący współpracę wszystkich partnerów uczestniczących w realizacji strategii, będzie miał możliwość modyfikowania i korygowania działań, odpowiednio do zmieniających się warunków i możliwości.

l.p.	zadania	odpowiedzialni	termin realizacji
1	Powołanie Komitetu ds. Strategii i powierzenie mu monitorowania strategii	Prezydent Miasta	15 grudnia 2004
2	Opracowanie formatu sprawozdań i ostatecznej listy mierników, z wartością oczekiwaną	Komitet ds. Strategii + Wydział Rozwoju Miasta	15 stycznia 2005
3	Opracowanie raportów z realizacji celów strategicznych	Wydział Inwestycji i Drogownictwa, Wydział Promocji, Kultury i Sportu, Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Wydział Rozwoju Miasta	do 20 lutego każdego roku
4	Scalenie raportów i przekazanie do oceny przez Komitet ds. Strategii	Naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta	do końca lutego każdego roku
5	Złożenie rocznego sprawozdania z realizacji strategii rozwoju	Prezydent Miasta Krosna	Sesja absolutoryjna każdego roku
6	Publikacja w Internecie (www.krosno.pl) raportów z realizacji strategii	Naczelnik Wydziału Rozwoju Miasta	7 dni po sesji absolutoryjnej
7	Opracowanie Raportu o stanie miasta	Prezydent Miasta Krosna	raz na cztery lata, w ciągu ostatniego kwartału przed upływem kadencji

I.p.	zadania	odpowiedzialni	termin realizacji
8	Organizowanie debat strategicznych w przypadku zmiany istotnych uwarunkowań zewnętrznych lub wewnętrznych mających znaczenie dla oceny aktualności strategii oraz dla oceny jej aktualności	Prezydent Miasta Krosna	w zależności od potrzeb, nie rzadziej jak raz na 2 lata
9	Aktualizacja strategii	Rada Gminy	w zależności od potrzeb

4.3. Zestawienie przykładowych wskaźników monitorowania osiągnięć dostępnych w sprawozdawczości publicznej i wewnętrznej

Ład przestrzenny

wskaźnik	typ wskaźnika
Wydatki budżetowe na transport w przeliczeniu na 1 mieszkańca	WPz
Wydatki majątkowe budżetu miasta jako odsetek wydatków ogółem	WPz
Procent pokrycia obszaru miasta planami miejscowymi	Ww
Czas przejazdu tranzytowego przez miasto	Bw

Przedsiębiorczość

wskaźnik	typ wskaźnika
Liczba miejsc noclegowych na 1 000 mieszkańców	WPz
Liczba turystów (korzystających) z noclegów na 1 000 mieszkańców	WPz
Powierzchnia sklepów na 1 mieszkańca	WPz
Podmioty gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców	WPz
Dynamika liczby podmiotów gospodarczych (rok do roku)	WPz

wskaźnik	typ wskaźnika
Produkcja sprzedana przemysłu na 1 zatrudnionego	WPz

Sfera społeczna

wskaźnik	typ wskaźnika
Liczba przestępstw o charakterze kryminalnym na 1 000 mieszkańców	WPz
Liczba wypadków drogowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	WPz
Liczba osób z wyższym wykształceniem na 1 000 mieszkańców	WPz
Pracujący na 1 000 mieszkańców	WPz
Dynamika liczby pracujących (rok do roku)	WPz
Stopa bezrobocia	WPz
Przeciętne wynagrodzenie	WPz
Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca	WPz
Powierzchnia nowo oddanych mieszkań na 1 mieszkańca	WPz
Liczba uczących się w liceach ogólnokształcących na 1 000 mieszkańców w grupie wiekowej 16–18 lat	WPz
Dynamika liczby studentów	WPz
Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń	WPz
Nakłady inwestycyjne na opiekę zdrowotną i społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca	WPz
Wydatki na kulturę i sport w przeliczeniu na 1 mieszkańca	WPz
Ćwiczący w klubach na 1 000 mieszkańców	WPz

Ekologia

wskaźnik	typ wskaźnika
Wielkość ścieków nieoczyszczanych na 1 mieszkańca	WPz
Wielkość zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (po redukcji) na 1 km ²	WPz

wskaźnik	typ wskaźnika
Stopień odzysku surowców wtórnych z odpadów komunalnych	WPz
Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska na 1 mieszkańca	WPz
Nakłady inwestycyjne na gospodarkę wodną na 1 mieszkańca	WPz
Odsetek gospodarstw domowych posiadających przyłącza wodociągowe	WPz
Odsetek gospodarstw domowych posiadających przyłącza kanalizacyjne	WPz
Odsetek gospodarstw domowych posiadających przyłącza gazowe	WPz

Wizerunek

wskaźnik	typ wskaźnika
Liczba „czynnych” miast partnerskich	Bw
Wielkość zewnętrznych środków pochodzących z Unii Europejskiej pozyskanych na realizację różnego typu zadań w odniesieniu do całości budżetu miasta (po stronie dochodów)	Ww
Wartość zadań społecznych powierzonych organizacjom pozarządowym	Bw
Pozycja w Rankingu Najatrakcyjniejszych Miast	BPz

Większość zaproponowanych wskaźników należy do kategorii (WPz – względny, porównawczy, zewnętrzny), gdzie:

- „względny” – określa wskaźniki odnoszące się do ujednoczonej jednostki bazowej,
- „porównawczy” – oznacza porównywanie do wskaźnika w innych miastach ,
- „zewnętrzny” – oznacza dane dostępne w sprawozdawczości i statystyce publicznej.

Inne kategorie wskaźników to:

- Bw – bezwzględny, wewnętrzny,
- Ww – względny, wewnętrzny,
- BPz – bezwzględny, porównawczy, zewnętrzny.

PODSUMOWANIE

Przy opracowywaniu strategii w sposób partycypacyjny (metodą społeczną) zawsze pojawia się problem na ile napisany dokument zachowa swoją wewnętrzną spójność, czytelność, wyjściową logikę metodologiczną, a na ile będzie (jest) rezultatem kompromisu wynikającego ze zrozumienia istoty strategii i społecznej akceptacji zawartych celów i zadań. Partycypacyjny charakter opracowywania dokumentu strategii zakłada bardzo ważny proces uczenia się władz lokalnych, lokalnych liderów i innych interesariuszy strategii. Nie ma jedynie słusznej propozycji metodologicznej, która gwarantowałaby jednocześnie wysoką jakość dokumentu i pełną realność i adekwatność jej zapisów. Zatem należy się raczej pogodzić z faktem, iż nie ma doskonałych dokumentów strategicznych, a skuteczność realizacji zapisanej strategii bardziej zależy będzie od stopnia utożsamiania się z nią przez władze lokalne i społeczność niż od formalnej poprawności opracowanego dokumentu strategii, choć autorom bardzo zależało na spełnieniu również tego warunku.

Nie bez znaczenia pozostaje widoczna spójność z innymi dokumentami strategicznymi uchwalonymi i realizowanymi przez Miasto Krosno. Pełna zgodność – z Planem Rozwoju Lokalnego m. Krosna na lata 2004–2013 oraz istotną zgodność (bez występowania sprzeczności w kluczowych obszarach) – z obowiązującymi aktualnie ustaleniami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego m. Krosna z 1998 roku, które w najbliższym okresie powinny zostać znowelizowane.

Strategia Rozwoju Miasta Krosna do 2013 roku, formułując wizję miasta, cele strategiczne i wskazując kierunki koncentracji wysiłku rozwojowego, kluczowe dla rozwoju lokalnego zadania, aspiruje do roli schematu integrującego działania uczestników życia gospodarczego i społecznego, w kierunku zrównoważonego rozwoju, przy jak największym udziale mieszkańców.

Z analizy kierunków działań wynika, żaden podstawowy wariant rozwoju społeczno-gospodarczego (prokonkurencyjny, proinnowacyjny, prospołeczny, proedukacyjny, proekologiczny) nie uzyskał wyraźnego odzwierciedlenia na poziomie operacyjnym, stąd uprawniona jest teza o przyjęciu przez miasto Krosno zrównoważonego wariantu rozwoju. Wariant zrównoważony zakłada, że źródłem rozwoju lokalnego jest wszechstronny i równoczesny rozwój w sferze gospodarczej, społecznej, edukacyjnej i technologicznej. Rozwój gospodarczy w dużej mierze nakierowany jest na tworzenie nowych miejsc pracy i poprawę standardów cywilizacyjnych. Potrzeby ochrony środowiska są respektowane przy podejmowaniu decyzji gospodarczych.

Stworzona w ramach pracy grupowej wizja miasta w 2013 roku:

Krosno to ważny dla Podkarpacia, stale rozwijający się ośrodek gospodarczy, naukowy i kulturalny, który wykorzystując korzystne położenie geograficzne, dziedzictwo kulturowe, opierając się na gospodarności, przedsiębiorczości, wiedzy i aktywności mieszkańców, stwarza coraz lepsze warunki do życia, pracy i rozwoju.

w sposób najbardziej ogólny prezentuje główne czynniki rozwoju oraz przedstawia stan docelowy (w 2013 roku), do którego Miasto Krosno chce dążyć.

W dalszej kolejności określono kierunki działań, jakie powinny zostać podjęte dla osiągnięcia celów strategicznych. W ramach tych kierunków ma koncentrować się główna aktywność miejskich instytucji, a także innych instytucji i organizacji współtworzących rozwój miasta.

Opracowana przy udziale zewnętrznych konsultantów lista 45 zadań do zrealizowania w okresie 2004–2013, stanowi odzwierciedlenie wysokich aspiracji tutejszej społeczności lokalnej. Lista ta nie wyczerpuje wszystkich możliwych zadań, a jedynie przedstawia te, które uznano za najważniejsze.

Zapisy strategii i ich wdrażanie powinny być stale monitorowane i weryfikowane w zależności od szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego i zasobów miasta. Strategia ma ułatwić podejmowanie decyzji i optymalnie spożytkować i ukierunkować energię mieszkańców i środowisk lokalnych, a w żadnym razie nie może ograniczać i krępować możliwości rozwojowych Miasta Krosna.

Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie poprzez strategiczną współpracę partnerów lokalnych skupionych wokół celów strategicznych i zadań zaprojektowanych na bazie strategii. Taka współpraca stanowi warunek konieczny dla powodzenia strategicznej misji miasta Krosna.

Załącznik 1. Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

l.p.	rok podjęcia uchwały RM o przystąpieniu	skala	pow. obszaru w ha	Obręb geodezyjny	Określenie obszaru objętego planem wg załącznika graficznego	Planowane przeznaczenie obszaru planu wg Studium
1	2	3	4	5	6	7
1	2004	1:2 000	422	Turaszówka, Polanka	Obszar – 1, 2, 3. Wg Studium obszar oznaczony symbolami M4, U2, PMII, PMI-Va, PMIVb	Kontynuacja drogi obwodowej większej dla miasta Krosna poprzez przeznaczenie terenu pod drogę zbiorczą obsługującą projektowanymi drogami lokalnymi tereny przeznaczone wg Studium pod obszar rozwoju aktywności gospodarczej, obszar zabudowy mieszkaniowej, zieleni parkowej i innej wg planu miejscowego. Droga zbiorcza będzie kontynuowana od skrzyżowania z ul. W. Pola określoną w MPZP „Turaszówka IV” do trasy określonej w MPZP „Polanka I”.
2	2005	1:1 000 1:2 000	400 102	Śródmieście, Turaszówka	Obszar – 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13. Wg Studium obszary oznaczone symbolami AU, U1, US, M1, M2, M3, M4	Rewitalizacja zabudowy staromiejskiej budownictwa mieszkaniowego i usługowego oraz przeznaczenie terenów w Śródmieściu pod zielen i obszary zalewowe rzeki Lubatówki a szczególnie przeznaczenie terenu pod planowaną zmianę przebiegu trasy ul. Łukaszewicza i jej przedłużenia do ul. Podkarpackiej. Przeznaczenie terenu pod obiekt handlowy o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m ² oraz pod obszary przestrzeni publicznej. W Turaszówce – przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz rozwiązanie ulic lokalnych i dojazdowych, ciągów pieszych, rowerowych, terenów zielonych, przeznaczenie terenów w pod obszar rozwoju aktywności gospodarczej.

l.p.	rok podjęcia uchwały RM o przystąpieniu	skala	pow. obszaru w ha	Obręb geodezyjny	Określenie obszaru objętego planem wg załącznika graficznego	Planowane przeznaczenie obszaru planu wg Studium
1	2	3	4	5	6	7
3	2005	1:2 000	820	Śródmieście, Suchodół, Przemysłowy	Obszar – 14, 15, 16, 17. Wg Studium oznaczony symbolami U2, M2, M3, M4, lotnisko	Kontynuacja drogi obwodowej większej dla miasta Krosna poprzez przeznaczenie terenu pod drogę główną obsługującą drogami lokalnymi tereny przeznaczone wg Studium pod lotnisko, obszar rozwoju aktywności gospodarczej, obszar zabudowy mieszkaniowej, obszar kształtowania zasobów przyrody, obszar pod nowy cmentarz.
4	2006	1:2 000	615	Krościenko, Suchodół	Obszar – 18, 19, 20, 21 Wg Studium oznaczony symbolami U2, M2, M3, M4, M5, PMIVb, PMIVd, PMIII	Kontynuacja drogi obwodowej większej dla miasta Krosna poprzez przeznaczenie terenu pod drogę główną obsługującą projektowanymi drogami zbiorczymi i lokalnymi tereny przeznaczone wg Studium pod obszar rozwoju aktywności gospodarczej, obszar zabudowy mieszkaniowej, kształtowania zasobów przyrody, terenów rolnych oraz ustalenie zasad zagospodarowania obszaru górniczego nazwanego „Krościenko”.
5	2007	1:2 000	263	Przemysłowy, Białobrzegi	Obszar – 26, 27, 28 Wg Studium obszar oznaczony symbolami U2, U3, M2	Wg Studium przeznaczenie terenów pod obszar rozwoju aktywności gospodarczej, zabudowy przemysłowej, infrastruktury technicznej, obszar zabudowy mieszkaniowej, i innej wg planu miejscowego. Rozwiązanie układu komunikacyjnego dróg zbiorczych, lokalnych i dojazdowych.

l.p.	rok podjęcia uchwały RM o przystąpieniu	skala	pow. obszaru w ha	Obręb geodezyjny	Określenie obszaru objętego planem wg załącznika graficznego	Planowane przeznaczenie obszaru planu wg Studium
1	2	3	4	5	6	7
6	2008	1:2 000	218	Turaszówka	Obszar – 29, 30 Wg Studium oznaczony symbolami M4, UP, PMII	Wg Studium przeznaczenie terenów pod obszar koncentracji usług publicznych, obszar zabudowy mieszkaniowej, obszar zieleni leśnej, obszar terenów zalewowych. Ustalenie zasad zagospodarowania obszaru górniczego nazwanego „Turaszówka” i „Potok”. Rozwiązanie układu komunikacyjnego dróg lokalnych i dojazdowych.
7	2008	1:2 000	136	Suchodół	Obszar – 31 Wg Studium oznaczony symbolami M4	Wg Studium przeznaczenie terenów pod drogę zbiorczą na perspektywę, budownictwo mieszkaniowe, tereny rolne i innej wg planu miejscowego. Rozwiązanie układu komunikacyjnego lokalnego.
8	2009	1:2 000	798	Krościenko, Białobrzegi	Obszar – 22, 23, 24, 25 Wg Studium obszar oznaczony symbolami UP, M3, PMIVb	Kontynuacja drogi obwodowej większej dla miasta Krosna poprzez przeznaczenie terenu pod drogę zbiorczą obsługującą drogami lokalnymi tereny przeznaczone wg Studium pod, obszar usług publicznych, obszary zabudowy mieszkaniowej, obszar kształtowania zasobów przyrody, obszar pod nowy cmentarz, obszary infrastruktury technicznej, ustalenie zasad zagospodarowania obszaru górniczego nazwanego „Krościenko”.
9	2010	1:2 000	99	Polanka	Obszar – 32 Wg Studium oznaczony symbolami U2, M4	Wg Studium przeznaczenie terenów pod drogę tranzytową – ekspresową, budownictwo mieszkaniowe, tereny rolne i innej wg planu miejscowego. Rozwiązanie układu komunikacyjnego lokalnego.

WIELOLETNI PROGRAM SPORZĄDZANIA PLANÓW MIEJSCOWYCH MIASTA KROSNA

w nawiązaniu do ustaleń Studium
Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krosna
1:45000

